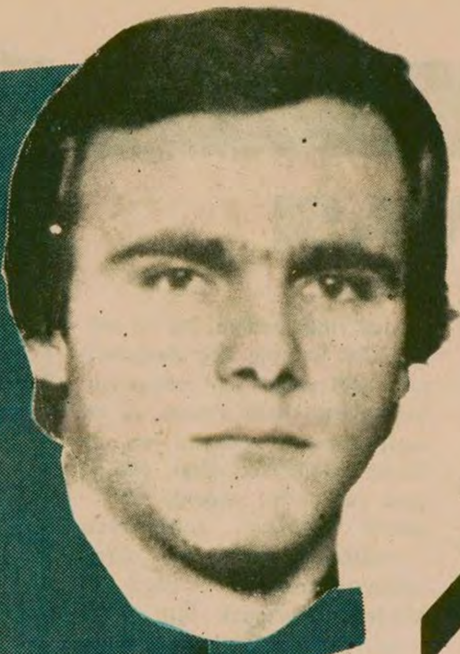
Aydınlık
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!
PAZAR 31 AĞUSTOS 1980
10 LİRA

Yurtaslan'ın Sadi Somuncuoğlu'na cevabı:

1976 yılı sonlarında... NİĞDE'DE HÜCUM EMRİNİ SEN VERDİN!

SADİ SOMUNCUOĞLU

«100'ün üzerinde insan senin emrinle saldırıya uğradı ve yaralandı. Bu anımızı hatırladın değil mi?»

«Alay Komutanı MHP'lilerin niye geldiğini sorunca, 'Bunlar milliyetçi vatansever insanlar, güvenlik kuvvetlerine yardımcı olacaklar' dedin»

«Noterdeki belge acaba hangi noterdedir? Yoksa bu noter benim daha önce kontak kurduğum ve çeşitli işler yaptırdığım noter beyler olmasın?»

«Benden sonra sırada birçok kişi var açıklama yapacak. Yüzünüzün şu anda aldığı şekli görür gibiyim»

MHP eski İllegal Cezaevleri İşleri Sorumlusu, ÜGD Genel Yönetim Kurulu Üyesi ve Hukuk Masası Şefi Ali Yurtaslan Sadi Somuncuoğlu'nun iddialarına cevap verdi. Bu cevabın tam metni şöyledir:

"FAŞİZMİ Koruma Örgütü" üyelerine ve ağababalarına cevaptır:

29 Temmuzdan beri susan ağababaları nihayet ağızlarını açtılar ve önlerine her gelene kara çalmaya başladılar. Önce benden hesap soracaklarını söylediler. Bunu uşakları eski ÜYD Başkanı Hasan Çağlayan'a yaptırdılar. Çağlayan, 'Hiç kimsenin yaptığının yanına kâr kalmayacağını' ve benden 'hesap soracaklarını' kamuoyuna açıkladı. Peşinden Türkeş'in özel muhafızı ve benim Adliyelerde yaptırdığım girişimler vasıtasıyla, birçok tekzibini yayınlattırdığım, adı 'tekzip makinesine' çıkmış eski pavyon kabadayısı aracılığıyla açıklamalarım konusunda yazı yazan köşe yazarlarını tehdit etti.

Tabii ki bu arada boş durmuyorlardı. Daha önce, ilk İtirafçı Ömer Tanlak'ın basın toplantısındaki yazarlar hakkında düzenledikleri sahte evrak cinsinden evrak hazırlamaya başladılar. Birkaç gün önce kamuoyunda malum gazetenin her sahifesinde birer yazı ile kara çalma kampanyası başlattılar.

"NİÇİN 27 GÜN BEKLENDİ"

"EN büyük bozkurt" Sadi'nin yaptığı basın toplantısında bu açıklamaların çeşitli yazarlar, siyasetçiler, polis şefleri ve MİT tarafından ortaklaşa hazırlandığını ve benim işkenceyle cezaevinden çıkarılma teklifiyle kandırılarak bu açıklamaları yapmak mecburiyetinde bırakıldığımı söylediler. Bu şekilde olduğuna dair, ellerine, bir güvenlik görevlisi muhterem, bir belge vermiş. Ama bu belge daha yeni akıllarına gelmişmiş, gerekirse kamuoyuna açıklayacaklarmış. Her kimse o güvenlik görevlisi, haziranda böyle işler tezgahlandığını söylemişse de niçin o zaman bir açıklama yapılmadı? Veya 29

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Yargıtay Başsavcılığı, MHP hakkındaki suç duyurularını ele alacak

Başsavcılık nezdinde kurulan komiteye Başsavcı Fahrettin Kıyak başkanlık edecek

Başsavcılık "soruşturma yapamayacağını, sadece kendilerine iletilen belge ve bilgileri değerlendireceklerini" açıkladı

HABER MERKEZİ

ANKARA Sıkıyönetim Komutanlığının MHP hakkındaki suç duyurularını incelemek üzere Yargıtay Başsavcılığınca bir komite oluşturuldu.

Yargıtay Başsavcısı Fahrettin Kıyak'ın komiteye başkanlık etmek üzere tayin edildiği ve tatilini yarıda keserek göreve başladığı öğrenildi.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan Yargıtay Başsavcı Vekili Zeki Karacagil, konunun hemen sonuç alı-

(Devamı S. 6 Sü. 8'te)

MHP Merkezindeki adam itiraf'a 32 devam ediyor

Olaylara karışan kişiler

- ŞEVKAT ÇETİN,
- İSKENDER KARYAĞDI,
- ERTUĞRUL ALPASLAN,
- MAHMUT SOMUNCUOĞLU,
- BURHAN EKE,
- BURHAN KAVUNCU,
- BEHÇET KEMAL GÜRSOY,
- ALİ UZUNIRMAK VE
- VECDET ŞENDİL

HAKKINDA BİLGİLER

(DEVAMI 6. SAYFADA)

ÜGD GENEL BAŞKANI ŞEVKAT ÇETİN

Yarın: Diğerleri...

Yarın: Yurtaslan'ın Alman TV'sindeki konuşması

İTİRAF için ne diyorlar?

Ceza ve Tevkif İşleri eski Genel Müdürü Veli Devecioğlu

«İfşaatın doğruluğuna kesinlikle inanıyorum»

"İtiraf konusundaki ifşaatınızın doğruluğuna kesinlikle inanıyorum. Doğruluğu konusunda kuşku duymadım. Kavganızı taktir ediyorum. Başta Doğu Bey olmak üzere tüm Aydınlık mensuplarını yayın dolayısıyla kutlarım."

HAKKI GÜMÜŞTAŞ (Yazar):

"Ali Yurtaslan'ın itiraflarının yayınlanmasını olumlu olarak görüyorum. Gazete olarak olayın ne kadar üstüne gidilirse, örneğin hukukçuların görüşleri alınarak, daha da olumlu sonuçlar elde edilebilir.

"Yayının sonucu olarak, belki karşı taraftan birçok insan da kendine gelebilir."

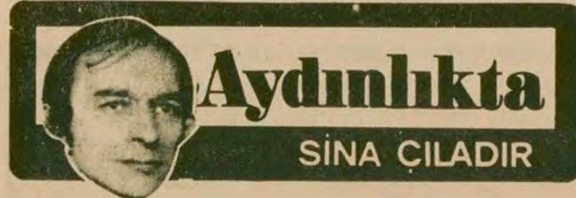
EMEL EMİN ATILGAN (Yazar):

"Cesur bir yazı dizisi. Ve ortalığı bir hayli karıştırdı. Çok takdir ediyorum."

MEDENİ FERHO (Yazar):

"Böyle bir yayını hem gazetecilik hem de yayın açısından olumlu ve cesaretli bir girişim olarak görüyorum. Bu şunu da gösteriyor ki Türkiye'de gazeteciler ve gazetecilik başarılarını her türlü baskı ve şiddete karşı da olsa sürdürebilip göğüs gerebiliyorlar."

(DEVAMI 6. SAYFADA)

Sohbet

BAŞKA gazetelerin yazarları, Aydınlık yazarları kadar denetim altında mıdır, bilemiyorum. Aydınlık'ta yazmaya başladığım ilk haftalarda şaşırmıştım. Aydınlık okurları yazdığım her satırı didik didik ediyordu. Sadece yazımın bütününün içerdiği anlamı, fikirleri değil, diyelim ki herhangi bir paragraftaki anlamı da ele alıyor, anlamadıysa soruyor, kendisine ters geldiyse açıklamamı istiyordu. Yağmur gibi mektup yağıyordu desem, sadece gerçeği ifade etmiş olurum.

Haftalar ilerledikçe okurlarım daha da titizleştiydi. Hiç unutmam, bir gün Denizli'den bir mektup aldım. Mektubu yazan okurum, bilmem hangi yazımdaki tek bir sözcük üzerinde duruyordu. Diyordu ki, "Niçin düzmece sözcüğünü kullanıyorsunuz da sahte sözcüğünü kullanmıyorsunuz? Gerçi bu ikisi aynı anlama geliyor, ama yine de gazetemizin diline daha yatkın olmanız bizi sevindirecektir."

Aydınlık'ta yazmaya başlayışımdan birkaç ay sonra, bir gün bütün okur mektuplarını önüme serdim, mektupların içerdiği ortak eleştiri ve önerileri not etmeye başladım. Bu iş üç günümü aldı. Sonunda şöyle bir durum ortaya çıktı:

Okurlarımın yüzde ellisinden fazlası yabancı sözcükler kullanmama karşıydı. Örneğin literatür, terminoloji, fonksiyon, kriter vb.

Okurlarımın yine yüzde ellisinden fazlası daha sade bir anlatım istiyordu. Benzetmelere, çağrışımlara daha az yer vermeliydim. Kısaca, söyleyeceğimi en sade şekilde söylemeliydim.

Okurlarımın yüzde yetmişe yaklaşan bir kısmı daha canlı yazmamı istiyorlardı. Birkaç cümlede sorunun özünü ortaya çıkarıp uyarı, eleştiri ya da yol gösterme görevini en çarpıcı şekilde yerine getirmeliydim.

Özet olarak, okurlarımın gerek kullandığım dilde ve gerekse anlatım biçiminde entellektüel tutuma tahammülü yoktu. Kalın çizgilerle, "Ne söyleyeceksen lafı evirip çevirmeden dosdoğru söyle:" diyorlardı.

Daha önceleri, uzunca bir süre, teorik metinlerle haşır neşir olduğumdan, okurların isteklerine ayak uydurmak benim için kolay olmadı. Şu an bile tam anlamıyla ayak uydurduğumdan pek emin değilim. Neyse...

Öte yandan, dar bir okur grubu, geçen zaman içinde, estetik kaygıyı veya güzel yazma çabasını terketmekle eleştirmeye başladılar beni. Bu okurlarıma göre, yazılarım gitgide yavanlaşıyor, "tatsız-tuzsuz bir hale geliyor"du. Artistik kaygı diye bir şey kalmamıştı bende...

Gene dar bir okur grubuna göre, eski ve yeni sözcükleri birlikte kullanıyordum. Bu, zaman zaman aynı yazı içinde bile görülüyordu. Örneğin "ihtiyaç"la "gereksinme"yi, "ihtimal"le "olasılığı", "mümkün"le "olası"yı, "imkan"la "olanak"ı, vb...

Açıkça belirtmeliyim ki, okurların ilgisinden, eleştirilerinden ben son derece memnunum. Denetimin böylesine can kurban. Okurlarımın eleştiri ve önerileri sürekli olarak yol gösteriyor bana, kendimi yenilemem için, aşmam için, adeta bir "doping" oluyor.

Bütün bunları şunun için belirtiyorum: Biliyorsunuz Aydınlık şu sıralar okurlar için bir anket düzenledi. Anketin 20. sorusu, köşe yazıları ve köşe yazarları ile ilgilidir. Benim dileğim, okurlarımızın bizleri, seçtiğimiz konulardan kullandığımız dile ve anlatım biçimimize kadar en acımasız şekilde eleştirmeleridir. Bence bu bir görevdir. Aydınlık okurlarının bu görevin de üstesinden geleceğine inanıyorum ben. Şimdiden sağolun, varolun.

düşünce dünyası

LENİN VE YURT SAVUNMASI

Alper Görmüş
(İktisatçı)

AZGELİŞMİŞ solculuğumuzun en keskin fetvalarından biri, çağımızda artık yurt savunması savaşlarının olamayacağıdır.

Bu tezir kanıtlanması için öne sürülen en "bilimsel" gerekçe, entegrasyon teorisidir. Buna göre bütün emperyalist dünya sistemi merkez ve çevre ile birlikte yekpare bir bütündür. Dolayısıyla sosyalist devrim dışında ayrı bir bağımsızlık mücadelesi olamaz.

Başka bir gerekçe, Proletarya devrimi gibi bir hedefin, bağımsızlık gibi "geri" bir hedefle karartılmaması gerektiğidir. Hem zaten, sosyalizm olunca ülke de bağımsız olmayacak mıdır?

Bu fikirleri ileri sürenler için en büyük talihsizlik Lenin'i kendilerine şahit göstermeleridir..

Lenin, 1. Dünya Savaşı sırasında dememiş midir ki; bu savaşta yurt savunması şiarını öne sürmek en büyük oportünizmdir? Ve gene Lenin, proletarya bu savaşta silahını kendi burjuvazisine çevirmelidir dememiş midir?

Birinci ve ikinci gerekçeler son yıllarda o kadar büyük darbeler yediler ki, bu nedenle olsa gerek, artık pek öne sürülmez oldular. Kaba solcu mantığın etkisi altındaki insanlarla (ki bunların çoğu aydındır) tartışmalarımızda artık en çok öne sürülen gerekçe, yukarıda özetlemeye çalıştığımız, Lenin'in 1. Dünya Savaşı için geliştirdiği tezlerdir.

Müstakbel 3.Dünya Savaşında Rusya'nın hedeflerini oluşturan Avrupa ülkeleri açısından savaşın haklılığını kanıtlayabilmek için hep 2. Dünya Savaşının tecrübeleri değerlendirildi. Bu yazıda ben, bunu, 1. Dünya Savaşının tecrübeleri ve Lenin'in geliştirdiği tezlerle kanıtlamaya çalışacağım. Böylece aynı zamanda yukarıda özetlemeye çalıştığım düşüncelerin de hatalı olduğunu, gene Lenin'e dayanarak gösterebileceğimi sanıyorum.

Herşeyden önce yönteminiz Leninist değil

Lenin, arkadaşı Inessa Armand, Komünist Manifesto'daki "Çalışan insanın yurdu yoktur" cümlesine dayanarak ulusal savaşları inkar etmek isteyince, ona şöyle yazmıştı:

"Komünist Manifesto'dan bir aktarma yapmışsın. (Çalışan insanın yurdu yoktur) ve bunu hiç bir kayıt koymadan ulusal savaşların bile tanınmamasını kapsayacak şekilde uygulamak ister gibi görünüyorsun. Marksizmin bütün ruhu, bütün sistemi, her önermenin, (a) yalnız tarihi olarak, (b) yalnız diğerleri ile ilişkili olarak, (c) yalnız tarihin somut tecrübesiyle ilişkili olarak ele alınmasını gerektirir." (1)

Ama siz ne yapıyorsunuz? Lenin'in emperyalist bir savaş için söylediği şeylerin, bütün çağımız için ve çağımızdaki bütün savaşlar için geçerli olduğunu söylüyorsunuz. Lenin'in önermesini, "yalnız tarihi olarak", "yalnız diğerleriyle ilişkili olarak" ve "yalnız tarihin somut tecrübesiyle ilişkili olarak" ele almadığınız için herşeyden önce yönteminiz Lenin'e aykırı.

Ve biliniz ki, Lenin'in 1.Dünya Savaşı için geliştirdiği tezleri öne sürerek, çağımızda yurt savunması yapılamayacağını iddia edenler ilk siz değilsiniz. Bundan 64 yıl önce, 1916'da, yani emperyalist savaşın dünyayı birbirine kattığı koşullarda bu talihsiz işe girişenler olmuştu da, Lenin onları şöyle paylamıştı: (Zinovyev'e mektup)

"(...) Benim eski makalelerimden yaptığın alıntılarda da sadece bu söyleniyor. Bunlar da doğrudur.

"Fakat bundan, onların da çıkarmaya başladığı gibi, 'emperyalizm çağında ulusal savaşlar olmaz' sonucu çıkarılırsa, bu saçmadır. Bu, apaçık bir hatadır.

"Biz, genel olarak 'anayurt savaşlarına', genel olarak 'savunma savaşlarına' hiçbir zaman karşı değiliz. Bu saçmalığı tek bir kararda bile (veya benim makalelerimden herhangi birinde) asla bulamayacaksınız." (2)

Peki, Lenin, anayurt savunması şiarını "sahte" olarak nitelememiş miydi?

Evet ama, o nitelemesi 1. Dünya Savaşı içindi. Lenin, "Sen anayurt savunması şiarını sahte olarak nitelemiyor muydun?" diyenlere şu cevabı vermişti:

"Hayır. Çünkü anayurt savunmasına genel olarak karşı değiliz. (Parti kararlarımıza bakınız) fakat, bu sahte şiarın bugünkü emperyalist savaşı süslemek için kullanılmasına karşıyız." (3)

Emperyalist savaş ne? Yurt savunması savaşı ne?

Azgelişmişliğin düşüncedeki yansıması, şeyleri derinlemesine ve her yanıyla incelememek, ilk bakışta gördüğüyle yetinip, şeyleri bu bilgi seviyesinde tanımlamaktır.

Azgelişmiş solculuğumuzun yöntemi de budur. İsteyen deneyebilir. Böyle bir "solcu" bulun. (Azgelişmiş olup olmadığını anlamak için keskinliğine bakabilirsiniz. Genellikle keskinlikle azgelişmişlik arasında doğru orantı vardır.) Ve ondan, size emperyalist savaşın bir tanımını yapmasını isteyin. Hiç kuşkunuz olmasın, size aşağı yukarı şöyle diyecektir: "Bunu bilmeyecek ne var arkadaş. Adı üstünde. Emperyalist savaş, emperyalistler arasında yapılan savaştır."

Oysa bu tanım, emperyalist savaşın ancak yarısıdır. Öyle savaşlar olabilir ki, görünürde emperyalist ülkeler arasında yapılmaktadır ama, savaş, savaşan taraflardan biri için yurt savunması savaşı olabilir. Buna biraz sonra dönmek üzere, emperyalist savaşın doğru bir tanımını Lenin'den dinleyelim:

"Bugünkü savaş neyin üzerine verilmektedir? (...) İngiltere, Fransa ve Rusya ele geçirdikleri sömürgeleri koruyabilmek, Türkiye'yi soyabilmek vs. için savaşıyorlar. Almanya, bu sömürgeleri devralmak, Türkiye'yi tek başına soyabilmek vs. için savaşıyor. Almanların Paris'i veya St. Petersburg'u aldıklarını dahi varsayalım Bu, bugünkü savaşın özünü değiştirir mi? Hiç de değiştirmez. Almanların amacı, -ve daha önemlisi, kazanacak olurlarsa bunu gerçekleştirecek siyaset- sömürgeleri ele geçirmek Türkiye üzerinde hakimiyet kurmak, başka ulusların örneğin, Polonya vs. yaşadığı bölgeleri ilhak etmektir. FRANSIZLARI YA DA RUSLARI YABANCİ HAKİMİYETE BOYUN EĞDİRMEK KESİNLİKLE DEĞİLDİR. Bugünkü savaşın gerçek özü, ulusal değil, emperyalisttir. Bir başka deyişle bu savaş, bir tarafın, diğer tarafın sürdürmeye çalıştığı ulusal baskıyı yıkmasını sağlamak için verilmiyor. Bu iki zalim grubun arasındaki ganimetin paylaşılması üzerine, Türkiye ve sömürgeleri kimin soyacağı üzerine iki korsan arasındaki bir savaştır."(3)

Demek ki, emperyalist savaş, yalnızca emperyalistler arasındaki bir savaş değildir. Bu, elbette bir koşuldur ama, esas belirleyici olan şey, savaşan devletlerin siyasetidir. Madem savaş, siyasetin başka araçlarla devamıdır, o halde bu siyasete bakmak gerekir. Bazen emperyalist ülkeler için bile kurtuluş savaşları sözkonusu olabilir. İşte Lenin'in söyledikleri:

"Savaş, siyasetin devamıdır. Belçika, sömürgeci bir ülkedir diyorsunuz. Yine de, bugünkü savaşın hangi siyasetin, Belçika'nın köleci siyasetinin mi, yoksa Belçika'nın kurtuluş siyasetinin mi devamı olduğunu gerçekten tespit edemeyecek miyiz?" (5)

Lenin'in tanımından ve emperyalist bir ülke için bile kurtuluş savaşının mümkün olabilmesinden anlaşılabileceği gibi, bir savaşın emperyalist bir savaş olabilmesi için emperyalistler arasında bir savaş olması yetmez. Aynı zamanda savaşın, savaşan tarafların biribirlerinin ellerindeki sömürgelerin, ganimetin üzerinde yapılması gerekir.

Belirleyici olan- savaşa yön veren siyasettir

Almanya'nın amacı niçin Türkiye üzerinde hakimiyet kurmak, Polonya'yı ilhak etmektir de, Fransa'yı ya da Rusya'yı yabancı hakimiyete boyun eğdirmek kesinlikle değildir?".

Almanlar, Fransızları ya da Rusları çok sevdikleri, ya da Türkler ve Polonyalılardan nefret ettikleri için mi böyle davranıyorlardı?

Kuşkusuz hayır. Böyle davranmalarının nedeni, bu iki emperyalist kampın güç dengelerinin aşağı yukarı eşit olmasıydı. Almanların, hem Fransa ya da Rusya'nın sömürgelerini, hem de bizzat bu ülkeleri ilhak edecek gücü yoktu. Bu nedenle sömürgelerle yetinmek zorundaydı. Fransızlar ve Ruslar da "ulusal baskıyı yıkmak için" değil, sömürgeleri korumak için savaş veriyorlardı. Bu nedenlerle savaş emperyalist bir savaştı ve iki taraf için de haksızdı.

Şimdi, konumuz açısından daha önemli bir noktaya geliyoruz:

Almanların amacı ve siyasetleri, yalnızca Fransa ve Rusya'nın sömürgelerini elde etmek değil de, doğrudan doğruya Fransa ve Rusya'ya boyun eğdirmek olsaydı ne olacaktı? Savaş, emperyalistler arasında olduğu için bunu emperyalist bir savaş olarak mı değerlendirecektik? Hayır. Bu, Fransa ve Rusya açısından bir yurt savunması olacaktı. Bunu, Lenin'in yukarıya aldığımız uzun alıntısından da anlayabiliriz.

Lenin, savaşın sömürgeler uğruna cereyan ettiğini üzerine basa basa tekrarlıyor ve savaşın KESİNLİKLE Fransa ve Rusya'yı ilhak amacı taşımadığını söylüyor. Bunun anlamı nedir? Lenin, açıkça, durum böyle olsaydı savaşın niteliğinin emperyalist olmayacağını söylüyor.

Nitekim Lenin, 1. Dünya Savaşının bile bir yurt savunması savaşına dönüşebileceği ihtimali üzerinde durmamış mıdır? Böyle bir ihtimali, "Emperyalist bir anayurdu savunmak zorunda kalacağız" diyerek reddeden arkadaşı Kıknazde'ye yazdığı mektupta şöyle demişti:

"Bugünkü emperyalist savaşı da ulusal bir savaşa dönüştürme imkanı üzerine görüşlerimizi kuşkuyla karşılıyorsun. (...) bunun yerine bize 'imkansızlık' sunulduğunda şöyle cevap veririz: Yanlış. Marksist değil. Basmakalıp. Dönüşümün her türlüsü mümkündür." (6)

Lenin, arkadaşı Inessa Armand'a yazdığı mektupta da şöyle demişti:

"Bugün mevcut olan, her iki tarafta da emperyalist bir savaştır. Bunu bin kere söyledik. Meselenin özü budur.

"Ya mümkün olan? Her türlü şey mümkündür. Emperyalist bir savaşı ulusal bir savaşa dönüştürme ihtimalini reddetmek gülünçtür. Bu dünyada mümkün olmayan ne var? Ama şimdiye kadar dönüşmedi. Marksizm siyasetini gerçeklere dayandırır. İhtimale değil. Bir olgunun bir başkasına dönüşmesi mümkündür ve taktiklerimiz fosilleşmemiştir." (7)

3.Dünya Savaşına gelince

Müstakbel dünya savaşının Avrupa üzerinde olacağını herkes kabul ediyor. Öyleyse Avrupa'nın emperyalist ülkeleri için savaş nasıl bir savaş olacaktır? Rusya da, Avrupa ülkeleri de emperyalist ülkeler olduklarına göre, savaş emperyalist bir savaş olacaktır denilebilir mi?

Lenin'in bütün bu söylediklerinden bu sonuç mu çıkar? O zaman şu soruları cevaplamak gerekir:

Rusya, doğrudan doğruya Avrupa ülkelerini mi ele geçirmeye çalışacaktır, yoksa Avrupa ülkelerinin "sömürgelerini mi?" Eğer böyleyse, Avrupanın hangi sömürgelerini ilhak edecektir? Rusların amacı ve daha önemlisi, kazanacak olurlarsa, bunu gerçekleştirecek siyaset, KESİNLİKLE Avrupa ülkelerini yabancı hakimiyete boyun eğdirmek değil midir?

Lenin, eşit emperyalist güçler arasındaki savaşın bile bir yurt savunması savaşına dönüşebileceğini reddetmiyor. Çünkü eşitsizlik gerçekleştiği an, savaşın niteliği de değişir.

Oysa bugünün dünyasında eşitsizlik şimdiden vardır. Savaşın niteliğini de bu belirleyecek. Bu savaş, saldırgan Rusya için haksız, dünya için haklı bir savaş olacaktır.

DİPNOTLAR:

(1) Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm—Koral yay. S—108
(2) A.g.e. (S.96)
(3) A.g.e. (S.16)
(4) A.g.e. (S.35)
(5) A.g.e (S.105)
(6) A.g.e (S.102)
(7) A.g.e. (S.117)

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Orman yangınları ve bazı gerçekler

Her yıl yaz mevsimi geldiğinde ülkemizin çeşitli yörelerinde orman yangınları çıkmakta ve milyonlarca liralık değere sahip olan ormanlarımız yanıp kül olmaktadır.

Ülkemizin en değerli zenginlik kaynaklarından olan bu güzelim ormanlarımız, yangınlar yüzünden günden güne azalmakta ve bozkırlar haline gelmektedir. Bu yangınlar bazen öylesine çok olmaktadır ki saatlerce yangın sahasında gece gündüz beklemek zorunda kalıyoruz.

Ne kadar ekip çalışsa da yine de ormanları koruyan, yangınları söndüren köylülerimizdir

Bugün orman yangınlarının gerçek sorumluları hakim sınıflardır. Onların yıllardır halkı suçlu gösteren anlayışları tamamen asılsızdır. Ormanların tükenmesinde gerçek sorumlular onlardır. Halkımızı suçlu göstererek kendi suçlarını örtbas etmek istemektedirler.

Ülkemizin yoksul ve topraksız köylüleri, topraksızlığın acısını çekiyorlar. Orman köylüsü ormanlardan en ufak bir tarla parçası açamamakta, açtığı zaman hapishaneyi boylamaktadır.

Büyük bir yoksulluk ve sefalet içinde yaşayan orman köylüleri orman idaresinin ve jandarmanın ağır baskısı altındadır. Her yıl binlerce orman köylüsü tarla açmak, ağaç kesmek gibi sebeplerle hapishaneleri doldurmaktadırlar.

Ormancılık politikasının ne kadar sakat olduğunu anlamak için bir örnek vermek istiyorum.

Antalya'nın Gazipaşa ilçesinin Doğanca bölgesi serilerinde orman yangınları çıkıyor ve bu serilerde kesilen tomruklar beş yıldır hâlâ çekilmiyor. 2000 m3'ün üzerinde yüzlerce ton tomruk beş yıldır çürümeye bırakılıyor. Bu örnekleri çoğalttığımız zaman her yıl yangınlar yüzünden ormanlarımızın azaldığını görüyoruz.

Yine aynı serilerde 1980 yılına ait kesilmesi planlanan ağaçlar, fiyat düşük verilince kesilmedi ve köylüler işsiz kaldı.

NELER YAPILMALI?

Bugün orman yangınlarının köklü bir şekilde çözülmesi için şunlar yapılmalıdır.

1- Orman köylüsüne yılın bütün aylarında iş sağlanmalıdır.

2- Orman köylüsüne Or-Köy'ün verdiği krediler çoğaltılmalı ve herkese verilmelidir.

3- Ormancılık konusunda köylüler eğitilmeli ve köylülere zaman zaman aydınlatıcı bilgiler verilmelidir.

4- Orman köylülerine angarya olarak yüklenen yangın mükellefiyeti kaldırılmalıdır.

5- Siyasi görüşleri ne olursa olsun orman köylülerine farklı muamele yapılmamalı ve mevcut iktidarların açtığı partizanlık yaraları sarılmalı. Vatandaşı işe almalarda eşit muamele edilmeli, köylülere baskı ve zorbalık uygulayan memurlar görevlerinden alınmalıdır.

6- Yangın mevsiminde teknik elemanların ve tüm ormancı çalışanlarının çalışma şartları düzeltilmeli, 8 saatlik işgünü, yılın bütün aylarında sigorta hakkı, işgüvenliği ve sendika seçme hürriyeti tanınmalıdır.

7- Mümkün olan bütün teknik tedbirler alınmalı ve bu konuda ihmalkarlık gösterilmemelidir.

Orman köylüsüne ve tüm halka düşman ormancılık politikası değiştirilmelidir.

Ahmet Sorguç

HALKIMIZA RAPOR

Şimdi dizgi servisimiz daha güçlü!
Şimdi Aydınlık daha güçlü!

Üç adet yeni dizgi makinesi satın aldık

"DAHA Güçlü Daha Güncel Aydınlık" kampanyasını ilan ederken hedeflerimizden birinin de yeni elektronik IBM dizgi makinaları alarak dizgi servisimizi güçlendirmek olduğunu söylemiştik. Kampanya planımıza uygun olarak geçtiğimiz yılın kasım ayında makinalarımızın siparişini verdik. Ancak ilgili firma makinaları yeni ithal ettiği için alımını da yeni gerçekleştirdik.

3 milyon 600 bin lira ödeyerek satın aldığımız 3 adet yeni makinayla birlikte, dizgi servisimizdeki makinaların sayısı altıya çıktı. Artık dizgi süremizi yarı yarıya azaltmak mümkün olabilecek. "Haber kesme" saatimizi daha ileriye alabileceğiz. Elimize geç saatlerde ulaşan ve dizgideki imkansızlıklar nedeniyle sayfalarımıza koyamadığımız haberleri artık koyabileceğiz.

Kampanyamızın yarattığı mali imkanlarla satın alabildiğimiz yeni dizgi makinaları gazetemize gerçek anlamda bir güç kattı. Dizgi servisimizde yüzde 100'lük bir kapasite artışı sağladı.

Yeni makinalarımızı çalıştırmaya başladık! Gazetemiz personelinin, Aydınlık'ı güçlendirmek için hiç bir fedakarlıktan kaçınmayanların, gazetemizin sahibi Türkiye halkının gözü aydın olsun!

Halkın Kurtuluşunu terkederek TİKP'ye katılan Mamak Cezaevinden bir devrimci:

"Aydınlık ve TİKP'ye saldırmakla ne yaptığınızın farkında mısınız?"

SATIRLARIMA başlamadan önce tüm Aydınlık çalışanlarına ve TİKP'nin proleter devrimci bayrağı altında birleşerek her geçen gün daha güçlü bir şekilde iki süper devlete, faşizme, revizyonizme ve sahte solcu çetelere karşı verdikleri mücadelede çok önemli mevziler elde eden, büyük zaferler kazanan devrimcilere ve Aydınlık ve TİKP'nin en büyük desteği olan yiğit Türkiye halkına Mamak zindanlarından bin selam.

Bundan iki yıl önce 9 Eylül 1978 günü İzmir Fuarında TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek yoldaş, "Hodri meydan el mi yaman, bey mi yaman, Kontrgerilla mı yaman, halk mı yaman" diyerek Aydınlık ve Türkiyeli devrimcileri ve halkımızı, Kontrgerilla ve MHP'ye karşı mücadeleye çağırmıştı. Artık ok yaydan fırlamıştı. İki milliyetten halkımız kendisinin kuruş kuruş yaptığı bağışlarla yarattığı devrimci gazetesi Aydınlık'ı ve gene kendi bağrından doğurduğu parti TİKP'yi girmiş olduğu ölüm kalım savaşında yalnız bırakmayarak, ona ve mücadelesine sahip çıkarak her türlü güçlüğe ve baskıya karşı büyük bir fedakarlık ve cesaretle bu mücadeleye katıldı. Aydınlık ve TİKP bu mücadele sonunda zafer kazandı. Çünkü Aydınlık'ın arkasında onu yaratan yiğit halkımız vardı. Peki sözümona kendisine devrimciyim diyen ve kendisini Türkiye'de proletaryanın hareketi ilan eden Halkın Kurtuluşu ve onunla aynı iplikten dokunan irili ufaklı grupçuklar, açıkçası sahte solcu çeteler ne yapıyordu? MHP, Kontrgerilla faşistleri ile Aydınlık ve TİKP'ye ülke çapında saldırıyordu. Bu arada sahte TKP bir bildiri yayınladı. Aydınlık ve TİKP'lilerin fiziki olarak ortadan kaldırılması için kendisinin kuyrukçuluğunu yapanlara çağrıda bulundu ve yandaşları Halkın Kurtuluşu, Apocular, Devrimci Halkın Yolu, Devrimci Halkın Birliği gibi yani binbir derebeyliklerden oluşan kırk haramiler federasyonu da Kontrgerilla ve MHP ile birlikte yurt sathında devrimcilere saldırdı, yaraladı, öldürdü. Aydınlık gazetelerini tahrip ediyor, gazete bayilerini Aydınlık satmaması için tehdit ediyor ve dövüyorlardı. Fakat Aydınlık, MHP, Kontrgerilla, sahte TKP ve onun yanında yürüyen sahte solcu çetelere karşı kararlılıkla yılmadan direndi. Sonunda zafer Aydınlık ve TİKP'nin proleter devrimci bayrağı altında birleşerek mücadele eden devrimcilerin oldu. Çünkü devrimcileri halk destekliyordu. Yukarıdaki uşak ruhluların alabildiğine gelişmiş halk düşmanı cephesi ise büyük bir darbe yemiştir. Onlar o gün bu gündür Aydınlık ve TİKP'li avına çıktılar. Sözümona kendilerine devrimciyim diyenlerin vay haline.

Şimdi bu devrimcilere soruyorum. Hiç sonunuzu düşündünüz mü? Kontrgerilla ve MHP'li faşistlerle birlikte Aydınlık ve TİKP'ye saldırmakla ne yaptığınızın farkında mısınız? Yoksa MHP'yi de mi kendiniz gibi devrimci görüyorsunuz? Buna ne cevap vereceksiniz?

Şunu unutmayın, Aydınlık ve TİKP'nin alnı açıktır. Ayakları Türkiye topraklarına basmaktadır. TİKP, Türkiye halkının, bağrından doğurduğu bir partidir. Aydınlık'sa, halkımızın kuruş kuruş yaptığı bağışlarla yarattığı devrimci bir gazetedir. Faşistlerin, reviyonistlerin ve sahte solcu çetelerin saldırı ve tehditlerine karnı toktur. Tek bir ferdimiz kalana kadar da kanımızın son damlasına dek mücadele etmekte kararlıyız. Çünkü halkın avukatlarıyız. Aydınlık ve TİKP'li devrimciler halka karşı girişilen her türlü zorbalık, baskı ve zulüm karşısında aşılması güç kocaman bir dağdır. Çünkü onun tek dayanağı halktır. Yukarıdaki söz konusu halk düşmanı cinayet şebekelerinin güvenceleri ise uşaklığını yaptıkları ağa babalarıdır. Amerikan ve Sovyet sosyal-emperyalizmidir. Bunların bir sinek kadar bile gücü yoktur. Doğu Perinçek'in dediği gibi bir avuç dolusu toz kaldıramazlar. Biz kendisine devrimci diyen herkesi bu konuda düşünmeye ve bulundukları grupların sonlarının ne olacağını düşünmeye çağırıyoruz. Aydınlık ve TİKP'ye düşmanlık yapmanızın sonu ne olur, hiç düşündünüz mü? Faşist ve revizyonistlerin sonu her zaman hüsrana uğramak olmuştur, unutmayın. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi ise zafere ulaşmıştır.

Şimdi Aydınlık ve TİKP büyük devrimci sorumluluk ve cesaretle MHP ve ÜGD Hukuk İşleri Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın itiraflarını yayınlayarak yıllardır işlenen cinayetleri, hem de bir MHP'linin ağzından belgeleriyle açıklıyor. Bundan iki yıl önceki "Hodri Meydan" diye belgelerle Kontrgerilla yayınına başlayarak ayakta kalıp kalmama mücadelesi verdi sonunda büyük bir zafer kazandı ve ayakta kaldı. Şimdi ise aradan iki yıldan fazla geçti, aynı sözü yani "Hodri Meydan" diyerek MHP'ye karşı ölüm kalım savaşına girmiş bulunuyor. Artık MHP köşeye sıkıştı. Kurtulamaz Aydınlık ve TİKP'nin elinden. Onun için kendisine devrimciyim diyen herkesi Aydınlık ve TİKP'nin yanında yer alarak bu mücadeleye katılmaya çağırıyoruz. Kendisine devrimciyim deyip de MHP ile birlikte Aydınlık ve TİKP'ye saldıranlar, saldırmaya devam etsinler. Şunu unutmasınlar; Aydınlık ve TİKP'nin elinden hiç bir zaman kurtulamayacak halk düşmanı olanlar.

Son olarak Aydınlık-TİKP ve ikisini de bağrında besleyerek bugünlere getiren halkımıza ve bu mücadeleyi destekleyen tüm devrimcilere bağımsızlık, toprak, özgürlük mücadelesinde biz her zaman yanındayız, başarılar dileriz.

NOT:

Aydınlık ve TİKP'nin büyüklüğüne inanıyorum. Onun üstesinden gelemeyeceği mesele yoktur. Dün nasıl Kortrgerilla faşistlerine büyük darbe vurduysa, bugün de MHP faşistlerine en büyük darbeyi vurmaktadır. Bütün gücümle destekliyorum. Şimdiye kadar Halkın Kurtuluşu saflarında Aydınlık'a karşı saldırdım. Şimdi ise Aydınlık hakkındaki söylentilere kulak asmıyorum. Halkın Kurtuluşu saflarını terkederek Aydınlık ve TİKP'nin devrimci bayrağı altına katılarak birlikte mücadele edeceğimi açıklayarak, sahte solcuların saflarında yer alan benim gibi tüm devrimcileri Aydınlık ve TİKP'ye katılarak bu tarihi görevi yerine getirmeye çağırıyorum. Zafer Aydınlık ve TİKP saflarında mücadele eden devrimcilerindir.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 — 893

30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla İstanbul Vatan Caddesinde düzenlenen törende eski muharip ve gaziler geçit sırasında.
Fotoğraf: Kemal ÖZDEN

Zafer Bayramı törenlerle kutlandı

HABER MERKEZİ

30 Ağustos Zafer Bayramı dün tüm yurtta düzenlenen törenlerle kutlandı. Anıtkabirde düzenlenen askeri törene Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Nurettin Ersin, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Tahsin Şahinkaya, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Nejdet Öztorun, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Halil Sözer ile birlikte Dördüncü Kolordu Komutanı ile Ankara Sıkıyönetim Komutanı katıldılar

"YA İSTİKLAL YA ÖLÜM"

Orgeneral Evren, Anıtkabir özel defterine şunları yazdı, "Ya İstiklal ya ölüm diyerek başlattığın Kurtuluş Savaşını 58 yıl evvel bugün üstün dehanla dünya harp tarihi sahifelerini süsleyen bir zaferle sonuçlandırdın."

GENELKURMAYDA TÖREN

30 Ağustos Zafer Bayramı nedeniyle Genelkurmay Başkanlığında düzenlenen törende Genelkurmay Başkanı Kenan Ev-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Avrupa Konseyi Dönem Başkanı da İsrail' i eleştirdi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

DÜN Kahire'de Mısır yetkilileri ile bir görüşme yapan Avrupa Konseyi Dönem Başkanı ve Lüksemburg Dışişleri Bakanı Gaston Thorn, "İsrail Kudüs'ü tek ve bölünmez başkent olarak ilan etmekle Ortadoğu sorununun çözümünü güçleştirmiştir" dedi.

AET'nin Ortadoğu sorunundaki rolüne değinen Thorn, "Aslında çözüm için aranan yollar üzerinde AET ile diğer ilgili taraflar ya da ülkeler arasında farklı görüşler yoktur" dedi.

(Devamı S. 6 Sü. 8'te)

Çin Halk Kongresinde ekonomik gelişmelerle ilgili rapor okundu

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ÇİN Halk Kongresi, yeni siyasi ve ekonomik gelişmeleri açıklayan bir raporun okunmasıyla açıldı.

Başbakan Yardımcısı Yao Yilin, Çin'in 1980'de planlanan tarım ve sanayi hedeflerini aşacağını belirtti. Tarım alanında ve hafif ve ağır sanayide büyümenin 1978 yılına oranla yüzde 8.6 arttığını kaydetti.

Yao Yilin, rekabet, yaratıcı güç kişisel girişimin hem tarım hem de sanayi alanında misli görülmemiş katkılar yaptığını bildirdi.

Pekin'de büyük Halk Sarayın-

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

CHP İçel Milletvekili Yusuf Ziya Ural Londra' da öldü

ANKARA (AA)

CHP İçel Milletvekili Yusuf Ziya Ural, Londra'da tedavi gördüğü hastanede öldü.

Anamur'da 1933 yılında doğan Ural, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden mezun olmuştur. Tarımsal Sulama ve Ziraat Yüksek Mühendisi olarak çeşitli görevlerde bulunan Ural, daha sonra politikaya atılmıştır. Ural 1977 seçimlerinde CHP'den İçel Milletvekili seçilerek Parlamentoya girdi. Evli olan Ural üç çocuk babasıdır.

Yusuf Ziya Ural'ın ölümüyle CHP'nin Millet Meclisindeki sandalye sayısı 207'de düştü.

Emniyet de Sadık Özkan'ın sendika içi mücadeleden dolayı öldürüldüğü görüşünde

Öldürülen Köy YSE-İş Başkanının çantasında, komandoların gönderdiği tehdit mektubu bulundu

● Sadık Özkan AP İşçi Komisyonu 2. Başkanı olmasına rağmen Adalet Partisi Genel Merkezinin olayın üzerine eğilmediği belirtiliyor.

ANKARA(ÖZEL)

ANKARA Emniyet Müdürlüğü yetkilileri de Köy YSE-İş Başkanının sendika içi mücadeleden dolayı öldürüldüğü görüşünde birleşiyor. 22 Ağustos günü evinden çıkarken öldürülen Köy YSE-İş Başkanının çantasında bir süre önce komandoların gönderdiği tehdit mektubu bulundu. Mektupta Sadık Özkan'dan Sendika Başkanlığından ayrılması ve Türk-İş'e geçme fikrinden vazgeçilmesinin istendiği belirtiliyor.

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Polonya işçilerinin büyük başarısı

Grevlerin ülkenin güneybatısına da yayılması, Gierek yönetimini zorladı

İşçiler hür sendika taleplerini kabul ettirdi

● Anlaşmadan önce Polonya Televizyonu da grevlerin yayıldığını kabul etti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AFP Polonya'da özgür sendikalar konusunda anlaşma sağlandığını ve anlaşmanın dün sabah Gdansk'ta MSK (Merkezi Grev Komitesi) temsilcisiyle Başbakan Yardımcısı Jagielski arasında imzalandığını bildirdi. Anlaşma dün öğleden sonra Polonya İşçi Partisi Merkez Komitesine sunuldu.

Polonya'nın güney batısında da grevlerin yaygınlaştırılması ve 3 bakır ve bir kömür madeninde ve bir bakır işletmesinde de işçilerin işi durdurmasının, hükümetin tavrında değişiklik yaptığı bildirildi.

Ortak grev komitesince yapılan açıklamaya göre, görüş birliğine varılarak parafe edilen anlaşma 19 maddeden oluşuyor. Anlaşma yeni bir çalışma yasasını öngörüyor, grev hakkını kabul ediyor ve greve katılan işçilerin cezalandırılmamasını güvence altına alıyor.

Basından sansürün kaldırılması ve siyasal tutukluların serbest bırakılması konularında maddeleri de içeren anlaşma taslağı üzerinde grev komitesi ve hükümet yetkilileri çalışmalarını sürdürüyorlar.

Grev komitesine yakın kaynaklar, işçilerin sansürü ancak askeri konularla devletin güvenliğini ilgilendiren durumlarda kabul edebileceğini bildiriyorlar. İşçiler, sansür uygulamalarına karşı başvurabilecekleri özel bir kuruluşun oluşturulmasında ısrar edecekler.

Önceki gece bir açıklama yapan grevci işçilerin temsilcisi Walesa da çözümün çok yaklaştığını belirtmişti.

Anlaşma sağlandığı zaman anlaşma metni tüm müzakerecilerin katıldığı bir toplantıda yeniden görüşülecek ve daha sonra 400 işletmenin temsilciliğini yapan grev komitesine sunulacak.

GREV SONA ERDİ

Bu arada Baltık kıyısındaki Szczecin'de de mahalli grev komitesi ile grevciler arasında anlaşma sağlandı ve tersane işçileri iş başı yaptılar. Haberi veren mahalli radyo grev sona erdikten sonra, grev komitelerinin işçi ko-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Çiçekçi Mahallesinde gecekonduları yıkılan aileler salı gününden beri gece açıkta yatıyorlar.

Gecekonduları yıkılan Yeni Levent Çiçekçi Mahallesi halkı:

«Yer gösterilmezse, burada kalmaya kararlıyız»

Gecekondu sahipleri gecekondularının iskan kağıtlarını ve ödedikleri vergilerin makbuzlarını gösteriyor.

(FOTO: AYDINLIK)

● 27 aile 4 günden beri açıkta yatıyor

METİN AKTAŞ

İSTANBUL Yeni Levent Oyak sitesi altındaki Çiçekçi Mahallesinde yıllar önce yapılan gecekondular yıkıldı. Geçtiğimiz salı günü polis ve asker desteğinde gelen belediyeciler mahallede bulunan 72 gecekondudan 27 tanesini yıktılar.

Semt sakinleri yıkım sırasında mahallenin çevresinin asker ve polis tarafından kuşatıldığını gecekondu sahiplerinin dışarı çıkartılarak evlerinin yıkıldığını anlattılar. Gecekondular yıkılırken askerlerin ve polislerin kadınları dövdüğünü söyleyen halk "Bizim yetiştirdiğimiz, bizim büyüttüğümüz askerlerimiz anamıza, bacımıza, karımıza dayak

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

BASINDAN SEÇMELER

Bedri Koraman, Milliyet, 30 Ağustos 1980

Savcılık: "Soruşturma için Erbakan' ın dokunulmazlığının kaldırılması gerekir"

ANKARA(AA)

ANKARA Cumhuriyet Savcılığının MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın "uyuşturucu madde kaçakçılığı" yaptığı yolundaki haberlerle ilgili olarak soruşturma yapabilmek için dokunulmazlığının kaldırılmasını bekleyeceği öğrenildi.

Edinilen bilgilere göre, Ankara Cumhuriyet Savcılığı Erbakan'ın Savcılığa gönderdiği, "dokunulmazlığım kaldırılmadan hakkımdaki iddialarla ilgili soruşturmaya başlayınız" şeklindeki başvuru dilekçesine göndereceği cevapta, "Anayasanın 97. maddesine göre Parlamento üyelerinin suçüstü halleri dışında yargılanamayacağı ve sorgulama yapılamayacağı" hatırlatılarak "Erbakan hakkındaki iddialarla ilgili soruşturmanın yapılması için dokunulmazlığının kaldırılması gerektiğini" belirtecekler

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Sıkıyönetim Barolar Birliğinin sessiz yürüyüşüne izin vermedi

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Sıkıyönetim Komutanlığı, Barolar Birliğinin temel hak ve özgürlüklere, savunma hakkı ve hak arama özgürlüğüne, avukatlara, yargı organı mensuplarına ve aydınlara yönelen saldırıları protesto etmek için düzenlemek istediği sessiz yürüyüşe izin vermedi.

Barolar Birliği Başkanı Atilla Sav konuyla ilgili demecinde de özetle şunları söyledi:

"Ülkemizde bugün terörün yarattığı demokrasi için olağanüstü tehlikeli ortamda çabamız, görevli ve sorumluları uyararak göreve çağırma ve kamuoyunun da düşüncelerini dile getirme amacına yöneliktir.

Yönetim Kurulu 3 Eylülde toplanıyor

Türk-İş asgari ücretin yeniden tespitini isteyecek

● Asgari Ücret Tespit Komisyonunun eylül sonunda toplanması bekleniyor.

İŞÇİ SERVİSİ

TÜRK-İş Yönetim Kurulu, asgari ücretin yeniden belirlenmesini görüşmek üzere 3 Eylüde toplanıyor. Yönetim Kurulu toplantısında asgari ücret konusunda Türk-İş'in görüşünü saptamak üzere bir komisyonunun oluşturulacağı, daha sonra ise Asgari Ücret Tespit Komisyonunun toplantıya çağrılacağı bildiriliyor.

Asgari Ücret Tespit Komisyonunun eylül sonuna doğru toplanabileceğini umduklarını belirten Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide, konuya ilişkin olarak şunları söyledi:

"Asgari ücret tespiti toplusözleşme görüşmelerine benzemez. Görüş-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Ankara'da "dur" ihtarına uymayan araçta düğünden dönen 2 kişi öldü, 5 kişi yaralandı

Bursa'da misilleme devam ediyor: 3 kişi daha öldürüldü

● Ankara'da bir genci öldürmekten dolayı, MITde görev yaptığı belirtilen bir kişi gözaltına alındı

● Tarsus olaylarıyla ilgili olarak ÜGD Tarsus Başkanı gözaltına alındı

HABER MERKEZİ

BURSA Atatürk Caddesinde gazete bayiliği yapan 25 yaşlarındaki sol görüşlü Nihat Utlu dün saat 14.00'de işyerinde uğradığı silahlı saldırı sonunda öldürüldü. O sırada gazete almakta olan Kız Lisesi öğrencisi İsmet Ayvaz bacağından, Hatice Tonguç adlı kadın da parmağından yaralandı. Katil halk tarafından yakalandı. Linç edilmekten zor kurtuldu.

Aynı saatlerde, Yeniyol Caddesinde Gölsu dolmuş durağında kimliği tespit edilemeyen bir kişinin silahlı saldırısına uğrayan şoför Hüseyin Doğruay, olay yerinde öldü.

Dün sabah Piremir Mahallesinde de kimliği tespit edilemeyen bir kişi mezarlıkta ölü olarak bulundu.

Bilindiği gibiperşembe gecesi vurulan Davutkadı Mahallesi Ülkü Yolu Derneği Başkanının ölümü üzerine başlayan MHP'lilerin saldırılarında cuma günü Yedinci Bölge Eczacı Odası Baş-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

ASTIĞI PANKARTTAKİ BOMBAYI KENDİSİ İNDİRDİ

● Cağaloğlu'nun en işlek sokağına bombalı pankart asan terörist kaçamadan yakalanınca, polis astığı pankarttaki bombayı kendisine indirtti.

KEMAL ÖZDEN

***C**AĞALOĞLU'nun en işlek caddesi Nuruosmaniye'ye açılan sokağın başına asılan bombalı pankart ortalığı bir anda anababa gününe çevirirken, olay yerine yönelen polis ekipleri de bir teröristi kaçamadan Nuruosmaniye cami içinde turistlerin şaşkın bakışları içinde yakalıyordu. Yakalanan terörist daha sonra ekip arabasından indirilerek astığı pankarttaki bomba kendisine söktürüldü. Resimde yakalanan terörist pankarttaki bombayı sökerken görülüyor.*

TİKP, Ankara Aydınlıkevler' de saldırıları yöneten MHP' lilerin isimlerini açıkladı.

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Altındağ İlçe Örgütü Aydınlıkevler semtinde saldırıları yöneten komandoların isimlerini açıkladı. Altındağ İlçe Örgütü, açıklamasında MHP'lilerin son bir hafta içinde saldırılarını artırdıklarına dikkat çekerek, şu görüşlere yer verdi:

"Aydınlıkevler'deki saldırıyı Feridun Akkuzu, Ali Tüfekçi ve "Psikopat' Ahmet adlı MHP'li komandolar yönetmektedirler. Son bir haftadır saldırı hazırlığı yapan MHP'li caniler 4 adet 14'lü tabanca yakalatarak yaptıkları hazırlığı açığa vurdular.

"Aydınıyla, esnafıyla, öğrencisiyle tüm Aydınlıkevler halkını bu cinayet şebekelerinden hesap sormak ve güzel Aydınlıkevlerimizi birlik barış ve özgürlüğün hakim olduğu bir semt haline getirmek için Türkiye İşçi Köylü Partisi saflarında mücadeleye çağırıyoruz."

bu köseden...

Polonya işçi sınıfına selam

Mehmet Halim Spatar

Gdansk'ın, Lodz'un, Sopot'un, Szczecin'in, Nowa Huta'nın demir yürekli işçileri. Tarihi boyunca özgürlüğü uğrunda dövüşen ulusun yiğit çocukları. Kosshuthların, Chopinlerin, Paris komününün şanlı generalleri Demrovskilerin, Vroblevskilerin emekçi torunları. Her seferinde Çarlara karşı savaşmak zorunda kalmış insanların yurdu. Selam sana Polonya işçi sınıfı!

İşçi sınıfına tarihin en büyük ihanetini, bütün dünyanın gözleri önüne sererek enternasyonalist görevini yerine getiren işçi sınıfı savaşçıları. En kritik anlardan birinde ayağa kalkarak halkların kaderini değiştirecek bir eylemi başlatanlar. Ülkesini, ulusunu, sınıfını ve onurunu Yeni Çarlar ve büyük yalana karşı savunmak için ayağa kalkan yurtsever emekçiler. Lenin'in, Rosa Luxembourg'un anısını gaspedip kirletmeye çalışanların önüne dikilenler. Selam sana Polonya proletaryası!

Afganistan mücahitlerinin, Kamboçya direnişçilerinin, Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının, dünyanın ezilen uluslarının silah ve mücadele arkadaşları, günümüzün gerçek proleter enternasyonalistleri. Nazilerin yerle bir ettikleri Varşova'yı savaş sonunun tüm acılarına, bitkinlik ve olanaksızlığına karşın, genç-ihtiyar, gece-gündüz elele pırıl pırıl, yepyeni bir kent olarak yeniden kuran, insan emeğiyle neler yaratabileceğini savaş sonrasının yorgun insanlarına gösteren inançlı ve yürekli insanların ülkesi. 1956'ların, 1970'lerin, 1976'ların yiğit grevcilerinin yurdu. Selam sizlere!

Ya sizler, "sosyalist blok" diye öve öve göklere çıkardığınız ülkelerin emekçilerinin bu görkemli eylemi karşısında dut yemiş bülbül gibi susanlar, kem-küm edenler, "başka şeylerden" dem vuranlar, ya sizler? Sol içkili, "enternasyonalist" şölen sofralarında "halklardan", "işçi sınıfından", "savaşım"dan, "enternasyonalizm"den sözeden sözüm-ona "ilerici", "işçi sınıfı savaşımcısı" ozanlarımız, öykücülerimiz, yazarlarımız, "büyük" düşünürlerimiz, sizler neden susuyorsunuz? Hiç bir gezi fırsatını kaçırmaz, "sosyalist" radyolarda "edebiyat söyleşileri" yapar, "sosyalizmin" bu ülkelere getirdiği yararlardan, işçi sınıfının bilinçliliğinden, halkın kültürünün ne denli yükselmiş olduğundan sözederdiniz. Sizlerin sesi niye çıkmıyor acaba? Yoksa bu işçi sınıfı, sizin sözünü ettiğiniz işçilerden oluşmuyor mu?

Ya sizler, dünya işçi sınıfını, Türkiye emekçilerinin mirasının yalnızca kendilerinden sorulabileceğini iddia eden eski kuşak devrimcileri, "emektarlar" ve emekliler. Sizler niye susuyorsunuz? Yoksa, otuzbeş yıldır "sosyalizm"in nimetleri içinde yaşayan Polonya emekçileri, bir kez daha "emperyalistlerin oyunlarına mı alet oluyor"? Sosyalizme giden yolda bunca acılar çeken ve kurbanlar veren insanların bu şanlı mücadelesine niye sahip çıkmıyorsunuz?

Hele sizler, bir zamanlar Nazilere ve Amerikan emperyalistlerine karşı dövüşen halkların türkülerini, özgürlük marşlarını söyleyen devrimci kuşakların ozanları, hele sizler! Kulaklarınız duymaz, yüreğiniz kıpırdamaz mı oldu? Kanınız damarlarınızda artık akmıyor mu? Niye artık dünyada olup bitenleri kafanız almaz oldu? Niye herşeye yabancılaştınız, "boş verdiniz", işçi sınıfının tarihsel mücadelesine sırt çevirdiniz? Devrimcilik rütbesini kimseye layık göremez, herkesten kıskanırdınız. Ya şimdi sizin rütbenize ne ad vermeli?

Ya sizler, Türkiye emekçilerinin keneleri, "sınıf sendikacılığı"ndan dem vurarak işçinin emeğini, mücadelesini sömürenler, Türkiye'nin en gerici "katmanı". Nerede o çarşaf çarşaf bildirileriniz? 1 Mayıs günleri işçi sınıfını en büyük provokasyonlara çekerken "enternasyonal" işçi önderleriyle birlikte şeref tribünlerinden "politbüro" pozları verirdiniz. Tıpkı 15-16 Haziranlarda Türkiye işçi sınıfını sattığınız gibi, kendi emekçilerini tarihin en büyük zorbasına satan "sahte" işçi önderlerine karşı dikilen Polonya proletaryasının bu eylemi karşısında tabii ki sizin gibilerin gıkı çıkmazdı. Yarın için Türkiye işçi sınıfının gündemine neler koymayı tasarladığınız, yaptıklarınızdan belli olmuyor mu? Ama, Polonya işçi sınıfı, sizin sonunuzu da gösterdiği için nefret ediyorsunuz ondan, sosyal-emperyalist efendilerinizin bu "sorunu" bir an önce tanklarıyla "çözüvermesini" istiyorsunuz. Tarihimizin en arsız hainlerisiniz.

Ya sizler, spotlarda sanat, şarkı ve müzik festivallerinde ağırlanan ve ödüllendirilen, ülkemize döndüğünde "sosyalist ülkeler" havası basan sanatçılarımız, karikatürcülerimiz, "şarkıcılarımız", sizler nerelerdesiniz? Ama sizleri böyle dünya işleri ilgilendirmez, değil mi?

Siz, türlü türlü, irili ufaklı "meslek odaları"mız, Barolarımız, "demokratik (!)" kitle örgütlerimiz, sizler nerelerdesiniz? Demokrasi ve "toplumculuk" şampiyonluğunu kimseciklere bırakmazdınız. Artık dünyada öyle şeyler oluyor ki, sizlere susmak, geçiştirmek mi düşüyor yalnızca? Çoğunuzun Afganistan istilasında da gıkınız çıkmamıştı. Daha ne zamana kadar susabilecek-siniz?

Türkiye halkına yıllardır "sosyalistlik", "devrimcilik" taslayanlar, devrimin ve sosyalizmin "kendilerinden sorulduğu" kuruntusunun tutsağı olanlar, Polonya işçi sınıfının eylemini iyi değerlendiriniz. Yüzyılımızın şu son yirmi yılı içinde nerelere gitmeye yöneldiğini iyi kavramaya çalışınız. Dünyanın ezilen ulusları, halkları ve işçi sınıfı ile kader birliği yapınız. Bilimsel sosyalizmin ölçüsü tektir. Sizlerse, çağımızın metafizikçileri olarak dünyanın bir bölümünde başka, öbür bölümünde başka ölçen ikili bir ölçü kullanıyorsunuz. Çift ölçülülük ülke ve sınıf ihanetine götürüyor. Bugün Lenin'in mirasına, bütün halkı birleştirerek emperyalizmi ve sosyal-emperyalizmi tarihin çöplüğüne gönderecek olanlar sahip çıkıyor.

Polonya işçi sınıfının görkemli eylemine siz de önünüzü ilikleyip selam durunuz."Uyan, artık uykudan uyan! Uyan esirler dünyası!"

Gazi Eğitim Enstitüsünde gizli sınavla komando mezun ediliyor

ANKARA (ÖZEL)

GAZİ Eğitim Enstitüsünün Eğitim Bölümünde gizli bir şekilde yapılan sınavlarla komandoların mezun edildikleri öğrenildi. Mezun edilen komandoların okul öğrencisi olup olmadıkları bilinmiyor.

Enstitünün Eğitim Bölümünde yapılan sınavlara Okul Müdürü Halil İbrahim Yaprak, Müdür Muavini Bedir Mercan, Eğitim Bölümü öğretmeni Bedir Dere ve yeni atanan öğretmenlerin katıldıkları öğrenildi.

TİS: "13 üyemiz toplusözleşme görüşmeleri sürerken işten atıldı"

ANKARA (ÖZEL)

DİSK'e bağlı kısa adı TİS olan Türkiye Toprak Su Tarım İşçileri Sendikası Genel Sekreteri Ahmet Ağar, yazılı bir açıklama yaparak Mersin Su Ürünleri Bölge Müdürlüğü işyerinde çalışan 13 üyelerinin toplusözleşme görüşmeleri sürerken, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Cemal Külahlı'nın oluru ile işten atıldığını bildirdi. Açıklamada, hükümetin, kamu kuruluşlarında uyguladığı sürgün ve kıyımlar eleştirildi.

Aydınlık Okuyucu Anketi

AYDINLIK HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİZİ VE ÖNERİLERİNİZİ BEKLİYORUZ

Değerli Okurlarımız,

AYDINLIK'ı içerik bakımından zenginleştirmek, yaklaşık iki buçuk yıldır sürdürdüğümüz çalışmalarımız hakkında görüşlerinizi almak için sizleri aşağıdaki sorulara cevap vermeye çağırıyoruz.

Soruları kutuların içine çarpı işareti koyarak, ya da boş bırakılan noktalı yerlere yazarak cevaplayabilirsiniz. Cevaplarınızı da içeren bu kısmı, ek sorulara cevaplarınızı yazacağınız kağıtla birlikte en geç 5 Eylül 1980 tarihine kadar.

AYDINLIK–ANKET
Nuruosmaniye Caddesi 3/3
Cağaloğlu-İstanbul

adresine postalayın.

Pek az bir zamanınızı alacak bu soruları cevaplayarak, bizlere destek olacak, ışık tutacaksınız.

Sorularımızı cevaplayın, çevrenizde AYDINLIK okuyanları soruları cevaplamaya teşvik edin.

AYDINLIK

Tanışalım

1. Kaç yaşındasınız?..
2. Cinsiyetiniz?..
3. Evli misiniz?..
4. Son bitirdiğiniz okul?..
5. Mesleğiniz nedir?..
6. Nerede oturuyorsunuz? (Şehir, kasaba veya köyün adı) ....
7. Evinize giren toplam gelir ne kadardır?..
8. Siyasi parti ya da örgütlerden hangisine üyesiniz veya kendinizi hangisine yakın hissediyorsunuz?..

Aydınlık'a karşı ilginiz

9. AYDINLIK'ı ne kadar sık okuyorsunuz?
☐ Her gün
☐ Haftada iki-üç
☐ Haftada bir
☐ Önemli diziler yayınlandığı zaman
☐ Arada sırada

10. AYDINLIK'ı nasıl elde ediyorsunuz?
☐ Kendim bayiden alıyorum.
☐ Abone oldum, evime geliyor
☐ Aynı evde oturanlardan biri getiriyor.
☐ İşyerine, okula ya da derneğe geliyor, orda okuyorum.
☐ Arkadaşlarımdan alıp okuyorum.
Diğer – Belirtiniz :..

11. Bulunduğunuz yere gelen AYDINLIK'ı kaç kişi okuyor?....................
12. Evinize AYDINLIK'tan başka gazete giriyor mu? Hangileri? ....
13. AYDINLIK'ı niçin okuyorsunuz?..
14. Çevrenizde AYDINLIK alırken, bırakan oldu mu? Bırakanlar bu tutumlarının gerekçesi olarak neyi gösteriyorlar?..
15. AYDINLIK'ın dağıtımı ile ilgili ne gibi şikayetleriniz veya önerileriniz var?..

Aydınlık'ın içeriği hakkındaki görüşleriniz

16. AYDINLIK'ta öncelikle hangi tür haber, yazı ve köşeleri okuyorsunuz?..

17. Aşağıdaki sütunların hangilerinin devamında yarar görüyorsunuz? (İstediğiniz kadarını işaretleyin)

☐ Başyazı
☐ Günlük
☐ Bu Köşeden
☐ Gündem Dışı
☐ Anadolu Basını
☐ Halkın Sesi
☐ Hukukçu Gözüyle
☐ Halk Sağlığı
☐ Aydınlık Meclisi
☐ Mapusane Çeşmesi
☐ Düşünce Dünyası
☐ Günün Konuğu
☐ Karikatür
☐ Bulmaca
☐ Çizgi-Roman
☐ Halkların dünyası
☐ Tefrika Roman
☐ Sorunlar-Çözümler
☐ Sorular-Cevaplar
☐ Yurt Haberleri
☐ Kitaplar-Dergiler
☐ TV Köşesi
Diğer-Belirtiniz: ....

18. Haftalık ve günlük sayfalar hakkındaki değerlendirmeleriniz: (Uygun gördüklerinizi işaretleyin)

	Yararlı	İçeriği Geliştirilmeli	Daha Sık Yayınlanmalı	Kaldırılmalı
İşçi-Sendika	☐	☐	☐	☐
Gençlik	☐	☐	☐	☐
Ekonomi	☐	☐	☐	☐
Spor	☐	☐	☐	☐
Sanat	☐	☐	☐	☐
TV Haberleri	☐	☐	☐	☐
Dünyaya Bakış	☐	☐	☐	☐

19. Sizin bulunduğunuz yer veya içinde yer aldığınız olaylar hakkında AYDINLIK'ta çıkan haberler için ne düşünüyorsunuz?
☐ Böyle haberler genellikle yer almıyor
☐ Genellikle eksik yer alıyor
☐ Genellikle yanlış yer alıyor
☐ Genellikle doğru veriliyor

20. Köşe yazıları ve yazarlarımız konusundaki görüş ve önerileriniz nedir?..
21. Ülkemizin hangi yazarlarını AYDINLIK'ta okumak isterdiniz?..
22. AYDINLIK'ın daha fazla okunması için sizce ne gibi yayınlar yapılmalı?..
23. AYDINLIK'ın şimdiye kadarki yayınlarından hangilerini başarılı buluyorsunuz?..
24. Çevrenizde AYDINLIK'la ilgili ne gibi eleştiri ve öneriler var?..
25. Sizce AYDINLIK en çok kimlere hitap ediyor?..
26. AYDINLIK'ın satışlarının daha da artırılması için bize ne gibi önerileriniz var?..

Anketimiz ilk günden itibaren okurlarımızdan büyük bir ilgi gördü. Ankete her gün ortalama 40-45 cevap geliyor. Bir hafta içinde gazetemize ulaşan cevap sayısı 300'ü buldu. Ankete hemen her meslek - ve siyasi görüşten okurlar katılıyor.
Cevaplamayı kolaylaştırmak için anket metnimizi bugün tekrar yayınlıyoruz ve cevaplarınızı bekliyoruz.

NOT: Sorulara istediğiniz uzunlukta cevap verebilirsiniz.

GÜNDEM dışı

Somuncuoğlu'nun suç ikrarı

MHP Genel Başkan Yardımcısı Sadi Somuncuoğlu İtiraf'la ilgili yaptığı açıklamada itirafın tamamen uydurma olduğunu ileri sürüyordu. Somuncuoğlu bu iddiasından hemen sonra da şunları söylüyordu;

"Suç işlediğini itiraf eden, pek çok iddialar ortaya atan bir sanığı ... kanunun elinden nasıl kaçırırlar? Ağır suç işlenmiştir"...

Şimdi Somuncuoğlu'na şunları sormak gerekiyor. Yurtaslan "suç işlediğini itiraf etmiş" diyorsunuz, Peki kimle işlemiş bu suçları... MHP ve sizlerle. "Pek çok iddialar ortaya atmış bu sanık"... Peki kimle ilgili? MHP ve sizlerle ilgili... Öyle değil mi?

"Peki kanunun elinden nasıl kaçmış?"...

Somuncuoğlu itiraflar düzmecedir diyor ama, çaresizlik içinde hemen ardından gerçekleri de kabul ediyor. Peki Yurtaslan kaçmıştır diyelim. Onun suç arkadaşları, hakkında açıklamalar yaptığı sanıklar ve bu arada Sadi Somuncuoğlu nerededir? Somuncuoğlu, Yurtaslan'a "suç işlemiştir" derken, aslında kendi suçlarını da ikrar etmektedir.

Yurtaslan "Can güvenliğim sağlansın tanıklık yapmaya da suçlarımın cezasını çekmeye de hazırım" diyor. Somuncuoğlu'na bir çift sözümüz var; bırak uydurma ve iftira gibi sözler ve çırpınışları, suç arkadaşın olduğunu ikrar ettiğin Yurtaslan'ın bu sözlerini söyleyebiliyor musun? Cevap bekliyoruz...

Günün Haberi

Fuar Müdürü Asena dertli:

"Anarşiyi Bülent Ersoy yaratıyor"

● Müdür Asena, "Bülent Ersoy Fuar alanına girer girmez, koşuşmaları, taşkın hareketleri ve sloganlı gösterileri engelliyemiyoruz"

Haberi 5. Sayfada

BİLMECE NİHAYET ÇÖZÜLDÜ

Biraz ciddiyet

Prenses Caroline ve kocası Junot'un gönül hikayelerine nihayet devletimiz de katıldı. Evet bu tartışmaya resmen katıldık. Dışişleri Bakanlığı yoluyla değil... Sağolsunlar Anadolu Ajansı vasıtasıyla.

Büyük basını günlerce işgal eden Caroline ve çapkın kocasının hikayesini sonuç olarak AA resmen toparladı ve sonuçlarını da ortaya koyarak bu konudaki resmi görüşümüzü açıkladı.

25 Ağustos günü AA'nın Dış Haberler Bülteninde verilen 01 sayılı haberin başlığı aynen şöyleydi: "Caroline'nin Büyük Hatası- Prenses Çapkın Junot'yu değiştirebileceğini sanmış -evlilik hakkındaki nihai karar 1 Eylülde"...

Sonra haberi izliyoruz. "Grace haklı çıktı. Baştan beri kızının uluslararası bir 'play boy' ile evlenmesine karşı çıkmış olan eski film yıldızı ve Caroline'nin annesi Prenses Grace'nin haklı çıktığına parmak basılıyor."

"Yanlışlık nerede? Bu arada dünya jet sosyetesinin cevap aradığı başlıca soru Prenses Caroline ile Junot arasındaki evliliğinde yanlış olan noktanın ne olduğudur. Junot bu yıl Monako'da verilen geleneksel Kızılhaç Balosuna katılmayarak yanında sekreteri olduğunu öne sürdüğü Costa Ricalı bir kızla birlikte tatilini geçirmeye Türkiye'ye gelmesi Avrupa'lı dedikodu yazarlarının gözünden kaçmamıştır.

"Aile meselesi mı devlet sorunu mu? Bu arada Caroline'nin babası Prens Rainer'in aile meselelerine birer hükümet sorunu gözüyle baktığı bilinmekte ve Rainer'in gazetelerde damadının yanında karısından başka kadınlarla çekilmiş boy boy fotoğraflarını görmekten bıkmış olduğu gözlenmektedir. Junot bu davranışıyla sadece karısını küçük düşürmekle kalmamakta, küçük Monako Prensliğini 18. yüz yıldan beri yönetmiş olan Grimaldi ailesiyle alay etmektedir."

Bundan sonrasında "mahzun prenses" Caroline'nin nasıl Papa'dan arabuluculuk yapmasını istediği ve evliliğin sonucunu belirleyecek kararın 1 Eylülde verileceği uzun uzun anlatılıyor. Bununla da kalınmıyor, Caroline ve Junot'un evlilik hikayesi "Bir Aşk Hikayesi" filmini andırırcasına bir güzel özetleniyor.

Bizce Caroline konusunda resmi bir açıklama yapmak gerekiyorsa, herhalde bu da AA'ya düşen bir görev değil, hükümetin sorumluluk alanına giren bir iş... Hem baksanıza Rainer de bu meseleyi "bir hükümet meselesi olarak" görüyormuş.

Ha bu arada hükümet artık yankıları Avrupa'ya kadar uzanan itiraflar konusunda bir çift laf ederse, bu vesile ile, kamuoyunun bu konudaki merakını da gidermiş olacak. Bizden teklif etmesi...

Bakanın şovu

Bayram tatili sırasında Gümrük ve Tekel Bakanlığı bir açıklama yaparak yurda gelen çok sayıda işçinin sıkıntı çekmemesi için gümrük kapılarında sadece bildirime göre işlem yapılacağını ve ancak ihbar üzerine arama olacağını duyurmuştu.

Ama gelin görün ki, gümrük kapılarındaki uygulama bayram süresince aynen eskisi gibi sürdürülüyordu. Bunun sonucu taşıt kuyruğu 15-20 kilometre uzadı. Bazı vatandaşlar gümrük kapısına ulaşabilmek için günlerce bekliyorlardı. Bir de kapıda didik didik arandılar.

Bakan televizyondan bütün halka açıklamayı duyururken acaba bu yeni uygulamayı gümrüklere bildirmeyi unutmuş muydu acaba?

PAZARDAN PAZARA

AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN

30 Ağustos' da ne düşündünüz

30 Ağustos Zaferinin 58. yıldönümünde neler düşündünüz, neler hissettiniz? Gördüğüm ve yaşadığımız olaylar beni bu soruyu sormaya zorladı. Öyle bir olay ki, bir yanda Büyük Zafer törenlerle kutlanıyor, hemen beri yanda "Milli Ordu"ların ezip geçtiği Osmanlıcılık boy gösteriyor. Üstüne üstlük bu yeni türedi Osmanlıcılar herkesten daha fazla "devletin hamisi", "ordunun koruyusu"... 30 Ağustos'a da alkış tutuyorlar. Devletin radyo ve televizyonunu dinliyorsunuz, boy boy ve soy soy Osmanlı sultanları ve paşaları arz-ı endam ediyor. Sanırsınız saraydasınız ve bir enderun hocası da kalkmış tarih dersi anlatıyor. Neredeyiz? Neyi kutluyoruz? Kim neyi alkışlıyor?

30 Ağustos Büyük Zaferi sadece işgalcilere son darbeyi indirerek bağımsızlığın yolunu açmakla kalmamıştır. Aynı zamanda İstanbul'daki halife ve sultanları, onların ordularını ve devletlerini de yerle yeksan etmiştir. Özgürlügün de yolunu açmıştır.

Atatürk Büyük Zafer'den sonra bütün millete şunları ilan ediyordu; "Haddimizi bilelim. Biz hayat ve bağımsızlık isteyen milletiz. Ve yalnız ve ancak bunun için hayatımızı veririz"... "Türkiye Büyük Millet Meclisi Ordularının istilalar yapmak, saltanatlar kurmak veya yıkmak için şunun bunun elinde kişisel ihtiraslara alet edilemeyeceğini" açıklıyordu. Atatürk, 30 Ağustos'un anlamını son derece açık bir şekilde ortaya koymuştur. 30 Ağustos "Bağımsızlık ve Özgürlük fikrinin" zafer kazandığı gündür. Biz, 30 Ağustos denince bunu anlıyor ve bunu kutluyoruz.

Şimdi 30 Ağustos 1980'de çevremize bakalım. 30 Ağustos'u alkışlayanların arasında MHP'liler de vardır. Ağızlarından "devlet ve ordu"dan başka da söz çıkmaz. "Devletin yardımcısı" onlardır, "Devletin koruyucusu" da onlardır... Ordu derseniz, en büyük komutandan daha da büyük komutan kesiliverirler. Sanki ordunun sorumluluğu onlara verilmiş gibi sözler ederler... Bunlar 30 Ağustos'u alkışlarken samimi midirler?

Türkeş, övünerek "Türk-İslam ülküsünü" savunduklarını açıklıyor. Hedeflerinin bütün dünyada nizam kurmak olduğunu söylüyor. Bu gaye için fırsat kolluyormuş. Osmanlı Sultanlarını öve öve bitiremiyor, etrafında toplanan gençlerin kafasına da "Taa Tuna' dan, Asya çöllerine kadar Büyük İmparatorluk" fikrini sokuyor.

Bu fikirlerin Cumhuriyet Türkiyesiyle, Atatürk'le, Cumhuriyetin ordusuyla ne gibi bir ilgisi vardır? Türkeş'in Atatürk derken de, 30 Ağustos'ta orduyu alkışlarken de samimi olmadığı açıktır. Peki kimi alkışlamaktadır? Bunu da Türkeş'in kendisinden dinleyelim: "Türkiye'de asıl taraftar bulan ve devlet adamlarına kadar bir siyasi görüş olarak yer eden fikir Türk Birliği fikri idi. Bunu da hareket haline getirmeyi istemiş olan örnek şahsiyet Enver Paşa idi". (9 Işık, s. 61)

Kimdir Enver Paşa? Turancılık diye bir hayalle ortaya atılan ve sonunda Alman emperyalizminin kuklası haline gelen, milletin evladını Alman çıkarları için Sarıkamış'ta, Yemen'de, Fizan'da kırdıran bir sergüzeştçidir. Enver Paşa, Orta Asya çöllerinde Turan hayalleri içinde koşuşurken, Türkiye 30 Ağustos'a doğru gidiyordu. Millet karış karış yurdunu savunuyordu.

Enver Paşa ve "Türk Birliği" fikri millete acı ve yenilgi getirmiştir. Mustafa Kemal ve "Bağımsızlık ve Özgürlük" fikri ise Büyük Zaferi getirmiştir. Büyük Zafer, sadece emperyalistlere ve sultanlara değil, Enver Paşa gibilerine de unutamayacakları bir ders vermiştir.

Enver Paşa sonunda Türkiye'den ardına bakmadan kaçmıştır. Şimdi yıllar sonra hortlamış ve Türkeş görünümünde gizlice içimize sızmaya çalışıyor. Enver Paşa'yı ve onun gibilerini bu millet daha 1922'de toprağa gömmüştür. Üzerlerine de koskoca bir yeni Türkiye binasını kurmuştur. Belki Ortaçağ'da hortlaklara inananlar olabilirdi. Ama bu çağda, bunca tecrübeden sonra...

Başta sorduğumuz soruyu tekrarlıyorum. Bir yanda Büyük Zafer ve Atatürk, bir yanda sultancı, Enver Paşacı yeni türedi Osmanlıcılar... Bu tablo karşısında ne düşündünüz, ne hissettiniz? Bu muhasebeyi yapmak ve harekete geçmek bir borç değil mi?

Bolivya'da darbenin arkasındaki kokain gerçeği

Yeni diktatör Garcia Meza cuntası kokain kaçakçılığının merkezinde

● Askeri cunta dış dünyadan tamamen tecrit oldu
● Moskova cuntaya yardım teklif etti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Amerikan resmi çevreleri ve Narkotik Büro yetkilileri artık Bolivya'da esrar kaçakçılığı ile mücadele programını durdurmuş bulunuyor. Çünkü Bolivya'da esrar kaçakçılığının asıl yöneticileri bugünkü askeri cuntanın içinde yer alıyorlar. Ve bu mesele, 17 Temmuzda General Luis Garcia Meza başkanlığında yapılan 189. askeri darbenin öteki yüzünü teşkil ediyor.

KAÇAK KOKAİN'İN HİKAYESİ

ABD Narkotik Bürosunun araştırmaları sonunda Rivero adında bir Bolivyalının esas olarak kokain kaçakçılığı ile uğraştığı saptanıyor. Araştırmalar derinleştirildiğinde bu kişinin şu anda iktidarda olan askeri cunta yönetiminde Eğitim Bakanlığı görevinde bulunan Ariel Coca Ramirez'in kardeşi olduğu anlaşılıyor.

Aslında Bolivya ordusunun bu gibi kaçakçılık olaylarına karışması yeni bir şey değil. Çünkü 1971-1977 arasında Bolivya'yı yöneten diktatör General Banzer'in Yaveri Albay Norbert Salomon da özel uçağı ile bu işi yürütüyordu. Skandalın açığa çıkmasından sonra N. Salomon o sırada hemen Venezüella'ya gönderiliyor. İşin ilginç tarafı, N. Salomon son askeri darbeden sonra Cunta içinde yerini alıyor.

Amerikalı Senatör Dennis Deconcini özel olarak esrar kaçakçılığı ile mücadele ettiğinden L. Amerika'daki kaçakçılık merkezleri hakkında derin bilgisi var. Aynı senatöre göre, Santa Cruz de la Sierra'nın ünlü esrar kaçakçıları Bolivya'daki son darbenin mali destekçileri.

ASKERİ CUNTA ÜLKENİN ZENGİNLİKLERİNİ YAĞMALIYOR

Gerçekten de Bolivya'daki askeri cuntanın kokain kaçakçılığı ile ilgilenmesi, basit bir skandal değil, ülkenin gelir kaynaklarının hangi hakim güç tarafından yağmalanacağı meselesidir. Çünkü kokain ekimi ve dışsatımı ülkenin başlıca gelir kaynağını oluşturuyor.

Örneğin son senede yapılan resmi kayıtlara göre kokain tarımı ile uğraşan ekici sayısı 13 bini geçiyor. Eskiden ilkel yöntemlerle yapılan üretim modernleştirilip bir endüstri dalı haline getirildikten sonra ülkeye büyük bir gelir getiriyor. Başkent La Paz da çıkan "Le Diaro" gazetesine göre Bolivya 1978 yılında kokain üretiminden 170 milyon dolar elde etti. Financial Times dergisinin bir Amerikalı uzmana dayanarak verdiği bir habere göre Bolivya bu yıl 27 bin ton kokaini saf kokaine çevirdikten sonra tam 1 milyar dolar gibi büyük bir gelir elde etti. Eğer Bolivya'nın diğer hammadde ve maden dış satımının toplam tutarının sadece 595 milyon dolar olduğu hatırlanırsa, kokain ticaretinin ülke ekonomisindeki yeri daha iyi anlaşılır.

Bolivya generallerinin ülkeyi yağmalama faaliyetleri sadece esrar kaçakçılığı ile sınırlı değil. Ayrıca otomobil kaçakçılığı ve petrol şirketleri ile yapılan anlaşmalar karşılığında büyük rüşvetler de alınıyor.

Diğer yandan, en amansız sömürünün temsilciliğini yapan askeri cunta şu anda Bolivya'nın tam 143 kamu işletmesinin kilit mevkilerini ele geçirdi. La Comibol diye bilinen Bolivya Maden şirketi ve La Cofaneda adındaki araç-gereç, otomobil fabrikaları sanayisini tekeline aldı.

MUHALİFLERE HAYAT HAKKI YOK

Eski başarısız darbe girişimlerini değerlendiren yeni diktatör General Garcia Meza bu kez darbeden önce tüm ordu komutanlarının desteğini almaya özel önem verdi. Bunun üzerine her zamanki gibi ülkede huzur ve istikrarı sağlamak, seçimlerden sonra baş gösteren iktidar boşluğunu doldurmak ve ülkeyi "Marksist kanserden" kurtarmak bahanesiyle darbeyi gerçekleştirdi.

Askeri darbenin ilk kurbanı, sosyalist milletvekillerinden Marcelo Quiroga Santa oldu. Daha sonra darbeye karşı direnenler arasından bin kişi öldürüldü. Bazı kaynaklara göre ölü sayısı 3 binin üzerinde. Şimdiki İçişleri Bakanı Albay Arce 500 kişinin politik nedenlerden tutuklandığını itiraf etmek zorunda kaldı. Amnesty raporlarına göre ise şu ana kadar 1500 kişi öldürüldü 2500 kişi de tutuklandı.

Siyasi tutuklulara uygulanan insanlık dışı işkence yöntemlerinin yanında Bolivya basını tamamen susturulmuş durumda. Darbe öncesine kadar bağımsız olarak çıkan üç büyük başkent gazetesi şimdi tamamen askeri cuntanın yayın organları durumuna getirilmiş. Ülkeden gelen raporlar, birçok gazetecinin güvenlik kuvvetlerince bilinmeyen yerlere kaçırıldığını muhtemelen öldürüldüklerini bildiriyor. Tutuklanan gazetecilerin arasında Financial Times dergisinin ve AFP'nin muhabirleri de yer alıyor. Şu anda Bolivya'nın dış dünyayla haber iletişimi sadece iki haber ajansı aracılığı ile yapılabiliyor.

MUHALEFET GÜÇLERİ TOPARLANIYOR

Darbe sonrası ilk şaşkınlıktan sonra ülkedeki muhalefet güçleri toparlanarak eski Sol Güçler Koalisyonu Başkanı Siles Zuazo önderliğinde gizli bir Ulusal Birlik hükümeti kurmaya karar verdiler. Bilindiği gibi Bolivya Sendika Eylemcileri daha önce bir bildiri yayınlayarak böyle bir hükümetin kurulmasını istemişlerdi.

Kurulan gizli hükümetin Başkanı Siles Zuazo bu münasebetle bir demeç vererek "Hükümetinin tüm dünyaca tanınmasını ve Meza askeri cuntasının uluslararası alanda tamamen tecrit olmasını temenni ettiğini" söyledi.

TECRİT HALKASI ASKERİ CUNTAYI SIKIŞTIRIYOR

Bolivya'daki askeri zümre şu anda dünya kamuoyu önünde tamamen tecrit olmuş bir durumda.

Bu konuda bir yorum yapan Fransız Le Matin gazetesi "Bolivya'daki askeri darbe tüm uluslararası alanda protestolara hedef oldu" derken hiç de haksız değildi.

Nitekim darbeden sonra tüm Ant ülkeleri Bolivya ile diplomatik ilişkilerini hemen kestiler. Belçika ve Danimarka gibi bazı Avrupa ülkeleri de aynı yolu izlediler. Fransa ise yeni iktidara karşı kuşkusunu dile getirdi.

Bolivya hükümetine en sert tepkiyi ise, ABD hükümeti bu ülkeye vaadettiği 250 milyon dolarlık yardımı kesmekle ve yeni iktidarı tanımamakla gösterdi.

Bolivya halkının askeri diktatörlüğe karşı mücadelesi çeşitli uluslararası kuruluşlarca da protesto edildi. Dünya Emekçi Örgütü bu konuda bir bildiri yayınlayarak Bolivyalı işçi kardeşlerinin yanında olduklarını açıklarken, Çin Sendikaları Federasyonu önderlerinden birisi "Gongren Ribao" gazetesine verdiği bir demeçte şöyle diyordu: ""Çin Sendikaları Federasyonu Bolivya halkı ve işçilerini demokrasi, özgürlük ve adaletin gerçekleşmesi uğruna verdikleri mücadelede kararlı bir şekilde destekliyor."

MOSKOVA İMDADA YETİŞİYOR

Yeni Bolivya diktatörü General Garcia Meza darbenin hemen ertesi günü yaptığı bir açıklamada, Arjantin'in darbeyi hazırlama ve gerçekleştirmede kendisine yardım ettiğini ayrıca Arjantin'in bu iş için kendisine 50 milyon dolar verdiğini itiraf etti.

Öte yandan Sovyetler Birliği yeni Bolivya askeri diktatörlüğünün imdadına koşmuştur. Bir demeç veren Bolivya Milli Bankası yetkilileri, Arjantin'le sıkı ekonomik ilişkileri olan Sovyetler Birliği'nin Bolivya'ya mali yardım teklifinde bulunduğunu söylemişlerdir.

HALKLARIN DÜNYASI

Çiğdem Kömürcüoğlu

İsrail ile ilişki kesilmelidir

Hükümetin, Türkiye'nin Kudüs Başkonsolosluğunu kapatma kararı olumlu bir adımdır. Ama yeterli değildir.

Türkiye siyonist İsrail devletiyle ilişkileri kesmelidir.

Hükümetin tutumu, Ortadoğu'ya ilişkin gerçekleri kavrayan bir yönde gelişmektedir. Ne var ki çok daha köklü dönüşümlere ihtiyaç vardır.

İsrail'in Kudüs'ü ebedi ve bölünmez başkent ilan etmesi bardağı taşıran son damla olmuştur. Batı Avrupa ülkeleri bile BM Güvenlik Konseyinde İsrail'i kınayan karara katıldılar.

Bunun yanı sıra İsrail devletinin destekçisi ABD yönetimi ise kararı veto etmeye cesaret edemedi. Hem de Carter'ın kasım ayında yapılacak Başkanlık seçimlerinde Amerikalı Musevilerin oylarına muhtaç olmasına rağmen.

İsrail'in Doğu Kudüs'ü ilhak etmesi, yalnızca Arap ve Müslüman ülkelere yönelik bir provokasyon değildir. İsrail'in siyonist saldırganlığınının ve bu saldırganlığını sürdürme inadının en çarpıcı örneğidir. İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarından bir karış bile geri çekilmeye niyeti yoktur.

Kudüs'ün başkent ilan edilmesinden sonra Begin yönetimi Batı Şeria ve Gazze'de 10 yeni yerleşim merkezi kurma kararı aldı. FKÖ'ye sempati duyulduğunun belirtilmesini yasakladı. Kudüslü Araplara daha önce tanınmış bazı hakları ellerinden almak için "İsrail devletine bağlılığın ihlal edilmesi" diye bir suç yarattı.

Daha da önemlisi İsrail kuvvetleri Güney Lübnan'a 1978'den bu yana en büyük saldırıyı düzenlediler. Begin Batılı ülkelerin FKÖ'yü de içine alan her türlü barış girişimini reddedeceklerini tekrarladığı gibi, saldırılarını Filistinlileri yok edene kadar sürdüreceklerini iddia etti.

Öte yandan İsrail'in bu son saldırganlığı Ortadoğu'da siyasi ve askeri gerginliği de çok artırmıştır. Her türlü kışkırtma ve müdahaleye zemin hazırlamıştır.

Arap ülkeleri İsrail'e haklı olarak çok şiddetli tepki gösterdiler. Hatta Suudi Arabistan Veliahtı Fahd cihad çağrısında bulundu. İsrail'in kışkırtmalarını bu tempoda sürdürmesi Arap ülkelerini kendilerini savunmaya ve İsrail'e silahlı bir cevap vermeye itebilir. Böyle bir çatışmanın bölgenin kısa sürede tutuşmasına yol açacağı ortadadır.

Bu nedenle uluslararası alanda bir an önce İsrail'e hakettiği cevabın verilmesi ve bu ilhakçı kararından vazgeçmeye zorlanması büyük önem taşımaktadır. Bir bölge ülkesi olan Türkiye'ye Ortadoğu'da barışın korunmasında daha büyük sorumluluk düşmektedir.

İsrail uluslararası alanda öyle bir tecritin içine yuvarlanmıştır ki, Begin Parlamentoda yaptığı bir konuşmada "İçine düştüğümüz tecritten telaşa kapılmayın" diye hükümet üyelerini teselli etmek zorunda kalmıştır. Nasıl teselli etmek zorunda kalmasın, Birleşmiş Milletlerde Filistinlilerin devlet kurma hakkını tanıyan bir karar tasarısı 112'ye karşı 7 oyla kabul edilmiştir. ABD ve İsrail dışında yalnızca beş ülke İsrail lehinde oy kullanmıştır.

Bu gelişmelere kısaca bir göz atıldığı zaman Türkiye'nin yalnızca Kudüs Başkonsolosluğunu kapatmakda kalmasının, İsrail'e verilecek yeterli bir cevap olmadığı ortadadır. Türkiye İslam Konferansı kararını uygulamalı ve İsrail ile ilişkilerini kesmelidir.

Mısır Devlet Başkan Yardımcısı Hüsnü Mübarek AET ülkelerini ziyaret ediyor

● Mısır, Avrupa ülkelerine Orta-Doğu sorununu çözmeye çağrıda bulunuyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

MISIR Devlet Başkanı Yardımcısı Hüsnü Mübarek 9 Avrupa ülkesini kapsayan ziyaretinin ilk durağında Fransa'yı ziyaret ettikten sonra bugün Batı Almanya'ya geçiyor.

Paris'te Fransa Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing'le Ortadoğu meselesi üzerine bir görüşme yapan Hüsnü Mübarek Mısır'ın tavrını açıkladı ve d'Estaing'in Kudüs meselesi ile ilgili tutumunu desteklediğini açıkladı.

Mübarek'in ziyareti üzerine bir yorum yapan Kahire Radyosu, gezinin İsrail-Mısır görüşmelerinin kesilmesi nedenlerini Avrupa'ya açıklamak olduğunu belirtti. Yorumda Mısır'ın barış için, her yeni çözüm önerisini ve olanağını araştırmak ve barış masasına yeni tarafların özellikle Avrupa ülkelerinin katılmasını sağlamak istediği belirtildi.

BUL/MACA

SOLDAN SAĞA: 1) Parçaları arasında çok aralık bulunan hale gelmek 2) TERSİ bir tür diş–Yemek 3) TERSİ birav aleti –İkiyüzlü 4) TERSİ kolay beğenmeyen, küçümseyen–Bir peygamber 5) TERSİ sakınca–Zamana değer veren 6) Kimyada Cesyum'un simgesi–TERSİ alt–TERSİ bir uzvumuz 7) Soluğunu içeride tutarak kendini zorla anlamında bir emir–İşçi 8) TERSİ yaşlanmak

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Bir tür kuş 2) Sıkıntı–TERSİ bir nehir adı 3) TERSİ dünyanın uydusu–TERSİ kimyada Stransiyum'un simgesi–TERSİ bir nota 4) TERSİ duygu–Kimyada Sodyum'un simgesi. 5) Hasret kaldığımız bir besin maddesi–Bir emir 6) Olayları sürekli olumsuz değerlendiren 7) Değer–Fakat 8) En iyi–Bir hitap sözü 9) Esas 10) Dokumacılıkta kullanılan bir alet–Bir emir 11) Yedek olmayan 12) Bu hayvanın insanın önünden geçmesi uğursuzluk sayılır.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Jurnallamak 2) Ayar-Daima 3) Kus-Amma-Sar 4) Tıkma-çA 5) ulI-Saadeti 6) Rasathane-At 7) Oval-maD-IE 8) Na-Ora-tahaR.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Jak Kuron 2) Uyu-Hava 3) Rast-sA 4) nR-ısalO 5) akaT 6) lammaH 7) Madam 8) Ada-enaT 9) nA-atedA 10) Mis 11) Amaç-Ala. 12) Karakter.

Antakya'dan okuyucumuzun soruları

sorular? cevaplar

ERİM'İN CENAZESİNE KATILMAK

SORU Deniz Gezmiş'i, Yusuf Aslan'ı, Hüseyin İnan'ı idam ettiren faşist Erim öldükten sonra, ona rahmet dileyen, karısına başsağlığı gönderen, sağcıdan farklı olamaz. Buna ne diyorsunuz?

CEVAP Yanıldığınız kanısındayız. Önce geçmişe dönüp bakmak, sonra da bugünü tahlil etmek gerekiyor.

Nihat Erim, 12 Mart muhtırasından sonra Başbakan oldu. O zaman Deniz Gezmişler de dahil olmak üzere bugün keskin solcu geçinenlerin hepsi, 12 Mart muhtırasını (sırf Demirel'e karşı verildiği ve halka değil, başka güçlere güvendikleri için) onayladılar ve başlangıçta Erim'in başbakanlığını da alkışladılar. O gün 12 Mart muhtırasına karşı çıkan ve Nihat Erim'i alkışlamayan bir tek siyasi hareket vardı:Proleter Devrimci Aydınlık dergisi etrafında toplanan proleter devrimci hareket. Proleter Devrimci Aydınlık dergisi o günkü şartlarda şu sloganı attı:"Amerikancı Nihat Erim hükümeti diken üzerine oturmuştur." (İşçi-Köylü, 8 Nisan 1971 sayı:31)

Bu sloganı attığımız için bizi ilk kınayanlar da bugünkü keskin "solcular"dı.

Daha sonra 12 Mart sıkıyönetimi geldi ve halka karşı gerçekten şiddetli bir terör hareketine girişildi. Proleter devrimciler bu teröre karşı halk kitlelerini seferber etmeye yönelen bir mücadele sürdürdüler. Maceracı eylemler ise, halkın anti-faşist mücadelesini güçlendirmedi, tersine faşist kliğin yeni atılımlar yapması için fırsat yarattı.

12 Mart rejimi içinde Nihat Erim gerçekten çok olumsuz bir rol oynadı. Faşist kliğin iktidarı ele geçirmesine yardımcı oldu. Bu şartlarda da devrimciler, Nihat Erim'in bu gerici politikalarının teşhirine önem verdiler ve onunla mücadele ettiler. O günlerde devrimcileri güdümlü mahkemeler de susturamadı. Devrimciler, tutuklu oldukları mahkemelerde ayağa kalkarak Nihat Erim hükümetinin niteliğini halka açıkça anlattılar. Bugün Erim'in öldürülmesine alkış tutan "kahramanlar" ise o gün mahkemelerin karşısında suspus olmuşlar ve tahliye dilekçesi yazmaktan başta bir şey düşünmez hale gelmişlerdi.

Nihat Erim, bazı reformlar yapmak isteyen 11'ler ekibi ile, niyeti halkı ezmek olan faşist kliğin uzlaşması sonucu başbakan olmuştu. Bir yandan faşist klik ile, diğer yandan tepeden reformlar yapmak isteyen liberal 11'ler ekibi ile ilişkisi vardı ve bu iki grubu bağdaştırmaya çalışıyordu. 1971 yılının sonundan itibaren faşist klik güç kazandı ve 11'ler ekibi (o gün beyin takımı diye anılıyordu) hükümetten uzaklaşmak zorunda kaldı. Bundan sonra da faşist terörde büyük bir hızlanma görüldü. Nihat Erim bir süre daha başbakan olarak kalmaya çalıştıysa da bunu başaramadı ve başbakanlıktan çekilmek zorunda kaldı. Neden? Çünkü Nihat Erim her türlü olumsuz tutumuna rağmen, dizginsiz bir faşist diktatörlüğün başbakanlığını yapacak nitelikte değildi. Faşist klikle uzlaşıyordu, ama tam da onların adamı olamamıştı. 1972 yılının başından itibaren ipleri ele geçiren faşist klik, Erim'i başbakanlıktan uzaklaştırmak zorundaydı.

Nihat Erim'in 12 Mart'taki rolü gerçekten halka karşı ve olumsuz olmuştur ve bu, tarihe böyle geçecektir. Ancak biz, eğer duygusal insanlar değil de tarihi materyalistler isek, insanları duygularımıza göre değil, toplumsal gelişmede her dönem oynadıkları role göre değerlendirmek durumundayız. Nasıl Nihat Erim'in Menderes diktatörlüğüne karşı mücadelede olumlu bir rol oynamış olması, onun 12 Mart'taki olumsuz tutumunu affettiremezse, onun son dönemde bulunduğu noktayı değerlendirmemiz de objektif ölçütlere göre olmalıdır.

Nihat Erim'e karşı tutum, ona sahip çıkan siyasi güçlere karşı tutumdur. Bu siyasi güçleri bugün dost olarak mı yoksa düşman olarak mı görüyoruz? Nihat Erim son dönemde, anarşiye karşı çıkıyor ve iki büyük siyasi partinin, AP ve CHP'nin anarşiye karşı birlik olması gerektiğini savunuyordu. Nihat Erim, MHP'li değildi, bir tarafında MHP'nin yer aldığı anarşiyi onaylamıyordu. Rusya'ya karşıydı ve Rusyacı güçlere direnmekten yanaydı. Bugün Nihat Erim'e sahip çıkan güçler de aynı çizgiyi savunmaktadır.

İşte bu nedenlerle biz Nihat Erim'i ve onun da içinde yer aldığı çizgiyi düşman saflarda değil, dost saflarda görüyoruz.

Bir zamanlar düşman olan bazı güçler, gerek siyasi şartların değişmesiyle, gerek kendilerindeki değişmeler dolayısıyla dost olabilirler. Bir zamanlar dost olanlar da yine aynı nedenlerle düşman haline gelebilirler. Toplumsal ve siyasi mücadelede bu yer değiştirmeler daima ve kaçınılmaz olarak gerçekleşecektir. Bu nedenle devrimciler duygusal davranmamalı ve değişiklikler karşısında "şaşkınlığa" kapılmamalıdırlar. Mao Zedung'un Çan Kay Şek'le 2. Dünya Savaşı sırasında, devrimcilerin Churchill'le nasıl ittifak yaptıklarını unutmamalıdırlar.

TİKP Merkez Komitesinin üç üyesi Nihat Erim'in cenazesine katıldı. TİKP dışında, Ecevit, Demirel Feyzioğlu ve bugün ittifak yapılabilecek birçok kişi ve kuruluş törene geldiler. Erim, Rusyacı bir terör odağı tarafından öldürülmüştü ve Erim'in törenine sanılanın tersine faşistler de katılmamıştı. Bu cenazeye bırakın MHP militanlarını, Türkeş'in ve diğer MHP yöneticilerinin bile katılmaması herhalde anlamlıdır.

Biz, 12 Mart döneminde Nihat Erim'e ve onun temsil ettiği siyasi çizgiye olan düşmanlığımızı o zor şartlarda nasıl cesurca haykırdıysak, bugün de MHP'nin terörüne ve Moskova'nın yıkıcılığına karşı Nihat Erim'in içinde yer aldığı siyasi çizgi de dahil, herkesle ittifak yapacağımızı aynı şekilde halka ilan ediyoruz.

Adana'da Topraksu'dan 400 işçi atıldı

ADANA(ÖZEL)

ADANA Toprak-Su Planlama Bölge Müdürlüğünde çalışan 400 kalifiye işçinin AP iktidarı döneminde işten atıldığı yerlerine yüksek ücretlerle 1000 den fazla vasıfsız işçinin alındığı öğrenildi.

AP döneminde müdürlüğe atanan Şükrü Kavlak'ın bu partizanca tutumu yüzünden Bölge Müdürlüğünde verimin düştüğü bu sebeple senelik izinlerin kaldırıldığı da gelen haberler arasında.

Ecevit iktidarı döneminde Genel Müdürlük emrine alınan Şükrü Kavlak'ın 14 Ekim seçimlerinden sonra aynı yere müdür olarak atanmasının geniş tepkilere yolaçtığı bildiriliyor. Konuştuğumuz işçiler Müdürün Toprak-Su'yu özel çiftliği haline getirdiğini, eniştelerini, bacanaklarını vs. doldurarak akraba saltanatı sürdürdüğünü belirttiler.

Öte yandan Toprak-Su'da çalışan bazı işçilerin sigorta primlerinin de ödenmediği tespit edildi. Toprak-Su Müdürünün işyerlerinde evrak mutemedi olarak çalışan bir şahsı sigorta primini ödememek için tarım işçisi olarak gösterdiği anlaşıldı.

500 İNŞAAT İŞÇİSİ İŞSİZ KALDI

Toprak Mahsülleri Ofisi, inşaat firmasına ödeme yapmayınca depo inşaatlarında çalışan 500 kişi işsiz kaldı.

Ofise bağlı Üçüncü Kısım D...kent İmamoğlu Misis, Kınık, Çukurköprü, Yenice ve Dördüncü kısma bağlı Adıyaman Besni, Kahta, Gaziantep ve İslahiye'de 1977 yılında yapılmasına başlanan depo inşaatları 28 Ağustos günü durduruldu. Burada çalışan yaklaşık 500 inşaat işçisinin çıkışı verildi.

Zafer Bayramı...

(Baştarafı 3. Sayfada)

ren ve kuvvet komutanları tebrikleri kabul ettiler.

Törene tüm parti liderleri, Meclis Başkanı ve Ankara Belediye Başkanı katılırken MSP liderinin katılmaması dikkati çekti.

ÇAĞLAYANGİL'İN MESAJI

Zafer Bayramı dolayısıyla Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil de yayınladığı mesajda "Ülkemizi saran sıkıntıların birlik ve beraberlik içinde alacağımız tedbirlerle kısa zamanda giderilebileceğine mutlu ve aydınlık geleceklerin uzak olmadığına inancımız tamdır" dedi.

DGBF: BÜYÜK ZAFER GELECEĞİMİZİN TEMİNATIDIR"

Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu (DGBF) 30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, "Yurdumuza göz diken emperyalist işgalcilere karşı bütün milletin şahlanışı ile hak ettikleri cevabı veren bu büyük zafer, geleceğimizin teminatıdır" denildi.

Büyük Ankara Oteli grevi 25. gününde

ANKARA (ÖZEL)

OLEYİS Sendikasına üye işçilerin Büyük Ankara Otelinde başlattıkları grev 25. gününde başarıyla sürüyor. İşçiler "işveren bizim yılgınlığa düşüp grevden vazgeçeceğimizi zannediyorsa aldanıyor. İsteklerimiz yerine getirilinceye kadar sürdüreceğiz" diyorlar.

Otelde 320 işçi grevde bulunuyor. İşçiler çok düşük ücretle çalışıyorlar. Örneğin 14 yıllık işçiler bile 6-7 bin lira alıyorlar.

İşveren sosyal haklarını kabul etmiş. Ancak ücret konusunda işçilerin isteklerini kabul etmemekte direniyor ve "zarar ettiği" gerekçesini ileri sürüyor. İşçiler "Otel işin fazla olduğu 1979 yılında 26 milyon kâr etti. İşin fazla olmadığı bu yılın ilk 6 ayında ise 57 milyon lira kâr etti. İşveren yalan söylüyor. İşverenin bize vereceği para, grev süresince meydana gelen zarardan azdı.

Bursa'da...

(Baştarafı 3. Sayfada)

kanı ile sol görüşlü bir dokuma işçisi öldürülmüştü.

Düğünden döndükleri belirtilen araca sabah saat 03.30 sularında açılan ateşle Yılmaz Tutar (26) ve Habip Çıplak (23) adlı yurttaşlar hayatlarını kaybettiler. Aynı araçta bulunan Nedim Çağlayan (26), Celal Kalan (31) Celal Pala (31), Yıldız Pala (23) ve Behiye Tutar (35) yaralandı. Hastaneye kaldırılan yaralıların taburcu edildiği belirtildi.

Ankara Ateşderesi 28. Sokak 18 numaralı evin önünde Yaşar Gül adlı 19 yaşındaki bir genç öldürüldü. Erkek Yüksek Öğretmen Okulunda öğrenci olduğu, aynı zamanda işçilik yaptığı bildirilen Yaşar Gül adlı sol görüşlü gencin cesedinden iki tabanca kurşunu çıktı. Yaşar Gül'ün üzerinde yapılan aramada ise 8 mermi çıktığı belirtildi.

Yaşar Gül'ü öldürmekten sanık olarak gözaltına alınan Çetin Yıldırım'ın Milli İstihbarat Teşkilatında görev yaptığı belirtildi.

MHP'LİLER GÜLVEREN SEMTİNDEKİ PAZARDA ESNAFTAN HARAÇ TOPLUYOR

Gülveren semtinde perşembe günleri kurulan pazarda MHP'li zorbalar, esnaftan haraç topluyor. Pazar yerinde görev yapan güvenlik kuvvetleri ve belediye zabıtalarının olaya seyirci kaldıkları belirtiliyor.

Gülveren pazarında haraç toplayan MHP'liler saat 17.00-18.00 sularında ortaya çıkıyor. Pazarcıların önüne gelen şık giyimli dört kişinin "paralar" diye bağırdıkları ve her esnaftan en az 50-100 lira aldıkları belirlendi. Esnaftan haraç toplama işini iki kişi yapıyor, diğer iki kişi de onların koruyuculuğunu gerçekleştiriyor.

İSTANBUL'DA

İstanbul Emniyet Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgiye göre Eyüp MHP İlçe binası önünde dün saat 15.30 sıralarında iki karşıt grup arasında silahlı çatışma çıktı.

İki ateş arasında kaldığı bildirilen seyyar satıcı Hamit Haylar kolundan yaralandı.

TARSUS'DA

Tayfun Selen ile Mehmet Kutsal Çerçili adlı gençlerin bir bağ evinde ölü olarak bulunmasından sonra Hatay ve Fevziçakmak Mahallelerinde meydana gelen ve Murat Karakulak, Kadir Yıldırım ve Durmuş Yırplaz adlı şahısların ölümü ile 4 evin tamamen yanmasına sebep olan olaylarla ilgili olarak, ÜGD Tarsus eski Başkanı Mustafa Canciğer adlı şahıs güvenlik kuvvetlerince yakalanarak gözaltına alındı.

Yetkililer, ÜGD eski Başkanının olaylar sırasında bir gruba elebaşılık yaparak onları kışkırttığı iddiasıyla gözaltına alındığını belirttiler

GAZİANTEP'TE

Güvenlik kuvvetlerinin "dur" ihtarına uymadığı bildirilen Mustafa Fidan adlı bir genç ölü olarak elegeçirildi.

Nizip'te Servet Kurt adlı öğretmen saldırganların açtığı ateş sonucu ağır yaralandı.

AYDIN'DA

Kimlikleri belirlenemeyen kişilerce önceki gün kurşun yağmuruna tutularak ağır yaralanan İsa Oduncu dün öldü.

İsa Oduncu, önceki gün Nazilli Ordu Caddesinde arkadaşı Özcan Çavuşoğlu ile birlikte evlerine giderken, kurşun yağmuruna tutuldu. Yaylım ateşinde ağır yaralanan Özcan Çavuşoğlu hastanede öldü. Sağ görüşlü olduğu bildirilen İsa Oduncu, tüm uğraşılara karşın kurtarılamadı.

ADANA'DA

Fahri Gür adlı bir genç dün saat 16.45 sıralarında kimlikleri belirlenemeyen kişiler tarafından tabancayla vurularak öldürüldü.

MUŞ'DA

Muş'un Malazgirt AP İlçe eski Başkanı Yaşar Karakoç, kimlikleri saptanamayan kişilerin silahlı saldırısı sonucu ağır yaralandı.

Türk-İş...

(Baştarafı 3. Sayfada)

melerden önce bir tahmin sözkonusu olamaz. Besin ve besin dışı ihtiyaçların tespiti yapılır ve buna göre ücret saptanır. Peşinen söyleyeyim, yeni asgari ücret konusunda henüz bir rakam vermiş değiliz."

Öte yandan Türk-İş yetkililerinin yeni asgari ücretin tespitinde işçinin ailesi ile birlikte mütalaa edilmesi gerektiğini savunacaklarını söylediler.

«Yer...

(Baştarafı 3. Sayfada)

atarsa biz kime güveneceğiz" dediler.

Kazım Aşçı adlı bir yurttaş gecekondu yıkımı sırasında eşinin doğum sancıları geçirdiğini söyleyerek şöyle devam etti: "Eşim doğum sancıları geçiriyordu, buna rağmen sancılar içindeki eşimi kolundan tutup sokağa attırak evimi yıkmışlar. Bu nasıl iştir. Hamile bir kadına bu yapılır mı."

Yurttaşlar gecekonduların birçoğunun iskanı olduğunu, vergisi verildiğini, hatta elektrik aldıklarını buna rağmen evlerinin bu şekilde yıkılmasının ne anlama geldiğini anlayamadıklarını söylediler. Mahalle sakinleri buranın askeri saha olduğunun ileri sürüldüğünü belirterek şöyle konuştular: "Madem askeri saha, evleri yaparken nerelerdeydiler. Hemen mahallemizin üstünde yeni inşaatlar apartmanlar yapılmaktadır. Bunlara niye dokunulmuyor."

Çiçekçi Mahallesi sakinleri kendilerinin kanuna karşı çıkmadıklarını, ancak evleri yıkılırken kendilerine ev yapacak bir yer gösterilmesini istediklerini söylediler.

Konaklar Mahallesi Muhtarı Osman Gedik de şunları belirtti: "250-300 kişi çoluk çocuk, kadın iki-üç gündür sokakta kalmışlardır. Benim istediğim; madem evlerini yıktılar, halka kalacak bir yer göstersinler".

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor (32)

Olaylara karışan kişiler

Ali Yurtaslan, itirafının bugünkü bölümünde ÜGD'ye katılışımdan sonra tanıdığı ve çeşitli olaylarda yer alan şahıslar hakkındaki bilgilerini açıklıyor. Bugünkü bölümde Şevkat Çetin, Yaşar Yıldırım, İskender Karyağdı, Ertuğrul Alpaslan, Mahmut Somuncuoğlu, Ali Uzunırmak, Burhan Eke, Burhan Kavuncu, Behçet Kemal Gürsoy ve Vecdet Şendil'in karıştıkları olaylar anlatılıyor:

"ŞEVKAT Çetin; Yozgatlıdır. Silah yakalattı, tecil edildi. Gazi Eğitimde öğrenciyken okula hiç gelmedi. Kendisiyle 1976 yılında tanıştım. Gazi Eğitimde gece bölümü başkanıydı. Dört ay başkanlık yaptı. Sonra ÜGD Genel Merkezine girdi. Teşkilatlandırma Sekreterliğinde görev aldı. Öğrenciyken Yozgat Yurdunda kalıyordu. Yozgat Yurdundaki ülkücüleri okula getiriyordu. Eğitim Enstitülerinin yürüyüşünü örgütlemiştir.

"Erdem ve ben Ankara şubesine girdikten sonra Şevkat'le ilişkilerimiz eskisinden sıkı bir şekilde gelişti. Bu arada kaçaklar dolayısıyla sık sık görüşüyorduk. Bu sırada ben Nenehatun Yurdunda kalıyordum. Erdem de Şevkat'le beraber Yozgat Yurdunda kalıyordu. Nenehatun boşaltılınca ben Ankara şubesine haber bıraktım, ev bulunması için. İki gün sonra Seyranbağları'ndaki evi bulduk ve burayı eşyaları ile birlikte devraldık. Burada Erdem'le beraber kalmaya başladık. Bir ay sonra da Şevkat bu eve geldi. Bu evde daha önce ÜİD Yönetim Kurulundan Mustafa adlı biri Ekrem Yüksel'le beraber kalıyormuş. Bu ev Vedat Alagöz'ün evine çok yakındı. Onun evini bekliyorlarmış. Biz evi 1978 Nisanında devraldık. Önce Ali Kaçar bizimle kalmak istedi. Fakat biz Erdem'le birlikte Ali Kaçar'ı ekarte ettik. Sahte evraklar bu evde planlandı ve düzenlendi.

"1.80 boyunda, zayıf, 70 kilo civarında, sarışın, bıyıklı. GEE öğrencisi. Yozgatlı, 27 yaşında."

"İskender Karyağdı: Hemşerimdi. Ayrıca bizim okulda okuduğu için kendisini çok iyi tanırım. Kendisi bomba yapımı konusunda uzman olarak bilinirdi. ODTÜ'ye de bundan dolayı sokulmuştu.

"ODTÜ'den ayrıldıktan sonra Pol-Zar'ın müdürü oldu. Bu dönemde DİSK'e bağlı işçileri çeşitli vesilelerle atarak yerine ülkücüleri aldı. MİSK'e bağlı Türk-Büro-Sen Sendikasının işyerinde yetki almasını sağladı. Polislerle arası çok iyi idi. 1977'de okulda olay çıktığı zaman polislerden silah alarak bize getirirdi. Ayrıca operasyonlara katılırdı. Yakalanan devrimcilere işkence yapardı. Müdürlüğü sırasında MİSK'e büyük miktarlarda para aktarmıştır. İskender, MİSK'te patlayan bomba ile öldü.

"İskender'in MİSK eğitim binasının müdürü olan Sami İçel ile çok iyi bir arkadaşlıkları vardı. Sami İçel 1977-1978 arasında Kurtuluş-Cebeci-Topraklık-Türközü-Abidinpaşa-Akdere bölgesinde başkanlık yaparken Niğde Yurdunu üs olarak kullanırdı. İskender ise Niğde Yurdunda kalır ve Sami'ye yardımcı olurdu.

"Niğde'nin Bor ilçesindendi. 1.75 boyunda. GEE mezunu 26-27 yaşlarında öldü."

"Ertuğrul Alpaslan: İTİA öğrencisidir. Doğum yeri Erzincan. Ailesiyle birlikte Keçiören'de oturur. Keçiören bölgesi kitaplıklarının başkanıydı. Cemal Eriker ile birlikte bir suçta kullanılmış silahı sakladı. Cemal halen polis tarafından aranıyor. Ertuğrul 1978 yazında ÜGD Genel Yönetim Kuruluna getirildi. Şevkat Çetin'in başkan olduğu dönemde irtibatta göreve başladı. Şevkat Çetin'in sağ kolu olarak bilinir. Kendisine bu dönemde yardımcı olarak Burak Eke'yi almıştır. Babası da ülkücü. 1.75 boyunda. Hafif şişman, kumral, dolgun yüzlü, beyaz, 23-24 yaşlarında. İTİA öğrencisi.

"Mahmut Somuncuoğlu: Maltepe'de bir silahlı çatışmadan dolayı gözaltına alındı. Biz vekaletnamesini aldık. İki gün sonra cezaevinden çıktı. Ve adliyedeki evrakları kaybettirdi. Niğde Aksaraylı. DMMA öğrencisi. 1.65-1.70 boylarında. Hafif kambur ve kumral. 25 yaşında.

"Ali Uzunırmak: 1977 yılında Site Yurdu başkanlığı yaptı. Başkan olduğu dönemde çevreden haraç alınması, bölgedeki semtlere silah ve dinamit dağıtımı işleriyle uğraştı. Daha sonra ÜGD Genel Yönetim Kuruluna girdi. Taşradaki olayların planlayıcısı olarak bilinir. Halen Ankara şubesi başkanıdır. Teşkilattaki lakabı, 'İmansız Ali'; 'Gavur Ali'dir. 1.75 boylarında, Ege bölgesinden, Denizli şivesiyle konuşur. Siyah saçlı, yüzü beyaz. Çok soğuk suratlı. 25 yaşlarında.

"Burak Eke: Ertuğrul Alpaslan'ın yardımcısı olan Burak Eke İstanbulludur. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi ikinci sınıf öğrencisidir. Üniversite sınavlarını, yerine başkasını sokarak kazandı. Babası ve ağabeyi avukattır. Abisi şu anda ülkücü gençlerin avukatlığını yapıyor. Adı Refet Eke.

"Burhan Kavuncu Maraşlıdır. Beytepe Kampüsü ülkücülerinin başkanlığını yaptı. Şevkat Çetin döneminde genel başkan yardımcılığına getirildi. Ama bir Yönetim Kurulu üyesi kadar değeri yoktu. Daha çok eğitim faaliyetleriyle ilgilenirdi. Hergün gazetesinin gençlik sayfasını hazırlardı. Ayrıca Hasret ve Genç Arkadaş dergilerinin hazırlanmasında, sıkıyönetimin ilanından sonra Nizamı Alem dergisinin çıkartılmasında çalıştı. Şu anda 163. maddeden tutuklu olarak yargılanıyor.

"Behçet Kemal Gürsoy: Bursalı olup, DTCF öğrencisidir. Şevkat Çetin döneminde ÜGD Genel Sekreterliği yaptı. Genel Sekreter olmasından iki ay sonra Yazıişleri Müdürü olduğu Hasret ve Genç Arkadaş dergilerinde çıkan yazılardan dolayı hakkında dava açıldı ve tutuklandı. Yazıişleri Müdürlerinin cezalarını paraya çeviren kanunla çıktı.

"Vecdet Şendil: İzmirlidir. Üç yıl muhasiplik yaptı. Şu anda Talatpaşa Bulvarı 146 numarada üç tane büro kiralamıştır ve faaliyetlerini buradan yürütmektedir."

İTİRAF için ne diyorlar?

MUSTAFA ÇAKMAK (Şair):

"Olumlu karşıladım. MHP ve ÜGD'nin içinde bu durumları açıklayabilecek başka kişilerin de olduğunu sanıyorum. Ancak güvencelerinin olmamasından dolayı, açıklayamamaktadırlar. Zaten bunların parolaları bellidir; 'Davadan döneni vurun'. Bu da fikir özgürlüğü ve demokratik düşüncenin kendi partileri içinde olmadığını göstermektedir. Oysa insanlığın varoluşu bugün bu iki ilkeye dayanır."

MÜBECCEL ERTEM (Ev kadını):

"Bütün kalbimle Aydınlık'ın bu yayınını destekliyorum. Her gün baştan sona kadar Aydınlık'ı okuyorum. Aydınlık bu zamana kadar hep gerçekleri yazdı."

"Dikkatli olun, MHP'liler sizin en büyük düşmanınız. Tüm Aydınlık çalışanlarına selamlar."

CHP Senatör adayı bir avukat:

"Yayın çok olumlu. Yayınla ilgili olarak sıkıyönetimin soruşturma açtığını öğrendim. Soruşturma sonucu terörün bir kutbu olan parti açığa çıkacaktır. Gazetenin yayını çok başarılı."

MHP yanlısı bir öğretmen:

"Hergün gazetesinin bu konuda hiç bir şey yazmaması kafamı allak bullak etti. Konuşmak istemiyorum. Ama Aydınlık senenin en büyük gazetecilik olayını yarattı. Helal olsun daha ne diyeyim."

ALİ ÖZARKALIOĞLU (Oleyis Sendikası) İzmir Şubesi Başkanı):

"Ali Yurtaslan'ın itiraflarının Türkiye için çok yararlı bir yayın olduğu kanısındayım. Yargı organları konuya ciddiyetle eğilmelidir."

AZİM ERSOY (Köy-Koop Balıkesir Birlik Başkanı):

"Aydınlık gazetesinin bu yayınını takdirle izliyorum. İlgili yargı organları bu itirafı ihbar kabul etmelidir."

ERDOĞAN BERİŞ (Balıkesir Barosu Avukatlarından):

"Ali Yurtaslan'ın itiraflarını ibret ve heyecanla takip ediyorum. Mamak cezaevindeki kaçırma olayı ve bu olay ile ilgili sıkıyönetim bildirileri itirafların doğruluğunun en somut örneğidir.

"CHP tarafından meclise sevkedilen, suça karışanların olayı ihbarı halinde cezasını azaltacak yasa tasarısı bir an önce çıkmalıdır. O zaman, bu itiraflar daha da çoğalacak, kimin ne olduğu açıkça ortaya çıkacaktır."

Balıkesir'den bir Dev-Yol taraftarı:

"Halkımızın yükselen devrimci mücadelesini bastırmak isteyen egemen güçler, Aydınlık gazetesinde yayınlanan Yurtaslan'ın itiraflarını ihbar kabul edip asıl halk düşmanlarının üstlerine gitmelidirler."

CEMAL ASLAN (CHP Erzincan İl Sekreteri):

"Ülkemizdeki anarşinin körüklenmesinde ve anarşinin kaynağında bizzat MHP ve yan kuruluşlarının olduğu inancındayız. Aydınlık'ın yaptığı bu yayınla bir kere daha düşüncelerimiz doğrulanmaktadır."

Erzincan'dan bir MSP Yöneticisi:

"Milletimizin başına bela olmuş bir siyasi partinin yan kuruluşundan olan Ali Yurtaslan'ın açıklamalarından sonra millet yetkililerden laf değil iş bekliyor. Bu partinin kapatılması, bu milletin bütün siyasi liderlerden beklediği de budur. Gazetenin yayınını takip ediyorum. Bu kadar önemli bir olayı yayınlayan Aydınlık gazetesine, gazete çalışmalarına katılanlara teşekkür etmemek elde değil."

DÜZELTME

7.Ağustos 1980 tarihinde 1. sayfamızda yayınlayarak ÜGD eski Genel Başkanlarından Şevkat Çetin'e ait olduğunu yazdığımız fotoğraf, bir yanlışlık sonucu karışmış ve Şevkat Çetin'in yerine ÜGD Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Görüryılmaz'ın resmi basılmıştır. Şevkat Çetin'in asıl fotoğrafı bugün birinci sayfamızdadır. Düzeltir, özür dileriz.

Niğde'de hücum emrini sen verdin...

(Baştarafı 1. sayfada)

Temmuzda Aydınlık'ta başlayan yayın üzerine hemen açıklama yapılmadı da, niçin 27 gün beklendi? 'En büyük bozkurt' ve yandaşları belli ki yapılan yayınlar sonucu tarafsız devlet görevlilerinin yaptıkları soruşturmaları ve demokrat aydınların kendileri aleyhine başlattıkları kampanyayı görünce büyük bir telaş içerisinde düzmece evraklarla birçoklarını tehditle bu vartayı atlatmak istiyorlar. Bunu hiç bir zaman başaramayacaklar. Türkiye aydınları artık MHP'nin karanlık yüzünü görmüştür. Tüm adli merciler soruşturmaya başlamıştır. Soruşturma sonuçları açıklanmaya başlamıştır. Bu da benim açıklamalarımın doğruluğunun kanıtıdır.

'GELELİM NOTERDEKİ BELGEYE"

GELELİM noterdeki belgeye. Sadi Efendi, bu belge acaba hangi noterdedir? Türkiye'deki tüm devlet daireleri sayın Adalet Partililer tarafından size kucaklarını açmış beklerken, noterlerin yansız kalması düşünülebilir mi? Çeşitli görevlileri satın alan sizler ki, -bu görevlilerin bir kısmını ben açıkladım- en sonunda Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı bir yüzbaşının sizler tarafından satın alındığını açıkladı. Bir noteri mi aldatamayacaksınız, satın alamayacaksınız?

Noterlerin nasıl çalıştıklarını çok iyi bilirim. Bir belgeyi önceki tarihle resmileştirmek çok zordur. Bunun çeşitli cezai müeyyideleri vardır. Ayrıca noterlerin hepsi de yeminli adalet mensuplarıdır. Ama yine de bir evrakı önceki tarihle resmileştirmek imkansız değildir.

"BU NOTERLER BENİM İŞ YAPTIRDIKLARIM OLMASIN?"

YOKSA bu noter benim daha önce kontak kurduğum ve çeşitli işler yaptırdığım noter beyler olmasın? Bu noterlerle benim yaptığım bazı evrak sahtekarlıkları var. Mesela, kaçan bir MHP'liye veya gıyabında ceza almış MHP'lilere eski tarihle vekaletname çıkarttırmak gibi. Vekaletname nedir ki, istediğiniz zaman gidip çıkartırsın, denilebilir. Ama kazın ayağı öyle değildir. Bir kaçağa veya hükümlüye kaçakken veya hükümlüyken vekaletname çıkartırsan, mahkemeye ibraz ettiğin zaman hakim ihbar etmediğin için seni suçlu bulur, sen onun kaçak olduğunu bilerek vekaletname almışsındır. Öyleyse sen de suç ortaklığı yapmışsındır. İşte ben bazı noterlerde böyle işlemler yaptım. Bu işlemler daha önce adlarını saydığım MHP li avukatlar adınadır. Bu noter, dediğim noterler olmasın sakın? Yani, Ankara Beşinci Noteri ve Ankara Üçüncü Noteri.

Ankara Beşinci Noteri, Anafartalar Caddesi, Vakıf İşhanı, Kat 1'dedir. Başkatibi ve katipleri MHP'ye çok yakındır. Mesela Başkatip Ahmet Bey, gözlüklü bir bayan katip, katip Mehmet Bey burada çalışırlar. Ankara Üçüncü Noteri ise, Sümerbank karşısındaki Koçak Han, Kat 1'de, yani bizim eski Hukuk Masasının, Av. Müştak Karabağ'ın yazıhanesinin bulunduğu handadır. Ayrıca sayın Noter Bey, Müştak Karabağ'ın çok aziz bir hemşerisidir.

Evrak bu noterlerdeyse çok orijinal bir şey. Çünkü benim daha önce iş yaptığım kişilere beni vurdurmak istemektedirler. Benim bazı kişilerce hazırlanan evraka imza attığım lafına, beni tanıyan her MHP'li bıyık altından gülmektedir. Siz bu iftiralarla hiç kimseyi kandıramayacaksınız.

"BENİ CEZAEVİNDEN MHP AVUKATLARI ÇIKARTTI"

BENİM cezaevinden çıkartılmam masahna gelince. Kimler tarafından çıkartıldığımı açıklayayım da ağababalar öğrensin. Benim avukatlarım Müştak Karabağ, Yalçın İlikli ve Selahattin Şener'di. Daha önce de açıkladığım gibi üçü de MHP'li avukatlardır. Avukat Yalçın İlikli benim salıverilmem için Sıkıyönetim Savcılığına üç adet dilekçe verdi. Ayrıca cezaevinden kaçırıldığı söylenen Erdal Kabaoğlu'nun ifadelerinin fotokopisi Yalçın İlikli tarafından Eskişehir ve Balıkesir'den Ankara Sorgu Hakimliğine getirilmiş, bu konudaki soruşturma dosyalarının tüm fotokopileri Ankara Sıkıyönetim Askeri Savcılığına sunulmuştur. Bunların hepsi Askeri Savcılıktaki dosyamda mevcuttur. Bu deliller sonucu suçsuzluğum anlaşılmış ve 16 Ocak 1980 günü Askeri Savcılığın yazısıyla salıverilmiştim.

İşte Sadi Beyefendi. Cezaevinden çıkartılışım bu şekilde olmuştur. İddia ettiğiniz gibi hiç bir zaman kapalı kapılar ardındaki konuşmalar olmamıştır.

"EN İYİSİ BÜTÜN KİRLİ İŞLERİNİZİ AÇIKLAYIN"

SİZİN için en iyi şey benim yaptığım gibi tüm kirli işlerinizi kamuoyuna açıklamak olmalıdır. Haa, açıklamaları yaparken 1976 yılı içerisinde Devlet Bakanı iken Niğde ilinde yaptığınız bazı işler de açıklansın. Açıklayın olmaz mı?

Unuttuysanız ben açıklayayım, hani anlı, şanlı Devlet Bakanı olduğunuz 1. MC zamanında Niğde'ye gitmiştiniz. 1976 yılı sonlarındaydı. Bozkurtlar size Valiyi şikayet ettiler. "Yansız tutum alıyor, bize okulda yaptığımız eylemler nedeniyle disiplin cezaları veriliyor" diye. Siz de hemen Valiye giderek, "Sen bozkurtlara nasıl böyle muamele edersin" diye hakaret etmiştiniz. Sonra da Valinin telefonuyla Emniyet Müdürünün ve Alay Komutanının, emrindeki bütün kuvvetleri alarak Vilayetin önüne gelmelerini emretmiştiniz.

"HÜCUM EMRİNİ SEN VERDİN"

YANINDAKİ MHP Gençlik Kolları Başkanı ve Yüksek Meslek Okulu öğrencisi Nusret Altınkaya'ya da "Tüm ülkücüleri topla gel" demiştin. Emniyet Müdürü ve Alay Komutanı emirlerindeki kuvvetleri Vilayet önüne getirirlerken Nusret de MHP'lileri toplayıp getirmişti Sonra dışarıya çıktınız ve toplanan herkese ilericilerin devam ettiği Ticaret Lisesine hücum emrini verdin. Alay Komutanı MHP'lilerin niye geldiğini sorunca, "Bunlar milliyetçi vatansever insanlar, güvenlik kuvvetlerine yardımcı olacaklar" dedin. 100'ün üzerinde tarafsız ve devrimci kişi senin emrin üzerine saldırıya uğradı ve yaralandı. Sen de Valiye hemen bir demeç verdirdin:"Komünistler askerlere ve polislere saldırdı" diye. 100 kişi civarında gözaltına alınanlar oldu bu olayda. Bu anımızı hatırladın değil mi Sadi Bey?

"DAHA BİRÇOK KİŞİ AÇIKLAMA YAPACAK"

ŞİMDİLİK bu kadarı yeter. Senin gibi birisine bu kadar zaman ayırma değmezdi, ama neyse. Bir kere ayırmış bulunduk.

Size son tavsiyem, hiç olmazsa ağzınızı açmayın. Herkese rezil oluyorsunuz. Şunu da unutmayın: Benden sonra sırada birçok kişi var açıklama yapacak. Yüzünüzün şu anda aldığı şekli görür gibiyim. Ama ne yapalım, faşizmin kaderi her yerde aynı. Başınızı kaldırıp biraz baksanız kendi sonunuzu göreceksiniz.

İşçiler...

(Baştarafı 3. Sayfada)

mitelerine dönüştürüleceği ve sendikalara gizli oyla seçim yapılacağı kaydedildi.

Grev komitesi ile hükümet heyeti arasında varılan anlaşmaya göre hükümet ayrıca işçilere yiyecek yardımı yapacak ve yıl sonuna kadar yerel gıda pazarları açılması için bir yapım planı uygulayacaktır. Başta düşük ücretli işçiler olmak üzere, tüm işçilerin ücretlerine de çeşitli oranlarda zamlar yapılacağı bildirilmektedir.

POLONYA TELEVİZYONU GREVLERİN YAYILDIĞINI KABUL ETTİ

Öte yandan Polonya Televizyonu grevlerin yayıldığını duyurdu. TV muhabiri Morkryzeski Polonya'nın en büyük kenti olan Lodz'da yeni grevlerin başladığını ve kömür madenlerinin bulunduğu Wroclaw'da da işçilerin greve gittiklerini bildirdi.

Haberde Çekoslovakya sınırı yakınında bulunan Walbrzych kentinde de grevler olduğu belirtildi ve üç kentte kitle taşımacılığının durduğu haber verildi.

TUTUKLU KOR TEMSİLCİLERİ

Bu arada bir açıklama yapan grevci işçilerin temsilcisi Walesa, önde gelen dört KOR üyesinin devlete karşı faaliyetlerde bulunmakla suçlandığını ve dolayısıyla 3 ay resmi herhangi bir suçlama olmadan gözaltında tutulabileceğini bildirdi ve KOR üyelerinin serbest bırakılmasını isteyeceklerini belirtti.

ABD Başkanı Carter Federal Almanya Başkanı Schmidt'e bir mektup göndererek Federal Almanya'nın Polonya'ya istikrarın sağlanması ve kalkınma çabalarında elinden gelen yardımı yapmasını istedi.

Öldürülen...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Sadık Özkan'ın Köy YSE-İş Sendikasının 2 Eylülde yapacağı Genel Kurul öncesi öldürülmesi dikkatlerin sendika içindeki MHP yanlılarının üzerinde toplanmasına yol açtı. Sendika Yönetim Kurulu ilk gün yaptığı açıklamada, Sadık Özkan'ı: "Kızıl iktidar getirmek isteyenler hedef seçmişti" derken, daha sonra bu açıklamasını tekzip ederek, Sadık Özkan'ın "anarşist teröristler" tarafından öldürüldüğünü açıkladı.

Öte yandan Sadık Özkan'ın Adalet Partisi İşçi Komisyonları 2. Başkanı olmasına rağmen, AP'nin cinayetin üzerine eğilmediği belirtiliyor. Sadık Özkan'ın öldürüldüğü gün Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel sadece bir başsağlığı mesajı göndermişti.

Savcılık...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Ankara Cumhuriyet Savcılığı MSP Genel Başkanı Erbakan ve Fehim Adak hakkındaki iddialarla ilgili olarak Adalet Bakanlığına dokunulmazlıklarının kaldırılması için basvurdu.

Çin...

(Baştarafı 3. sayfada)

da yapılan toplantıya 3400 temsilcinin yanısıra ilk kez yabancı gazeteciler alındı.

ÇİN, PETROLÜN SİLAH OLARAK KULLANILMASINI İSTEDİ

Çin Halk Cumhuriyeti yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurulması için petrol ihraç eden ülkelerin, petrolü silah olarak kullanmalarını istedi.

BM'nin Uluslararası Ekonomik Durum konulu özel oturumunda konuşan, ÇHC Temsilcisi Li Kiang yeni bir ekonomik düzen kurulmadan dünya ekonomisinde kalkınma ve istikrarın sağlanamayacağını söyledi. Çin temsilcisi, petrol alanları ve ikmal yolları için büyük devletler arasında süren rekabetin dünya barışını ve petrol üreticisi ülkelerin güvenliğini tehdit ettiğini" bildirdi.

Avrupa Konseyi...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Ortadoğu'daki gezisinin amaçları konusunda ise şunları söyledi, "Şu andaki görevim Ortadoğu sorunu ile ilgili taraflar arasında ilişki kurmak ve görüşmeler sonunda Avrupa ülkeleri yetkililerine bu konuda rapor vermektir."

Yargıtay...

(Baştarafı 1. sayfada)

nabileceK bir konu olmadığını belirterek şöyle konuştu:

"Bizim inceleme büromuz vardır, ama soruşturma büromuz yoktur. Bu nedenle sadece bize ulaşan belge ve bilgileri değerlendirebiliriz. Bir soruşturma yapamayız."

Yargıtay Başsavcılığınca kurulan komitenin, yapılan suç duyurularını inceledikten sonra işlem yapılmasına karar verdiği takdirde, MHP hakkında dava açılması istemi ile Anayasa Mahkemesine başvurması gerekiyor.

Bilindiği gibi, MHP hakkında şimdiye kadar 6'sı İstanbul'daki eylemler, 2'si MHP yöneticilerinin açıklamaları, 1'i Adana, 1'i Zonguldak ve 1'i de Ankara'daki eylemlerden dolayı yapılmış 11 suç duyurusu bulunmaktadır.

halkbilim

Silifke ve yöresinde kızların kısmetini açma gelenekleri

Nevzat Üçyıldız

Kızların kısmetini açma gelenekleri Türkmenlerde değişik bir biçimdedir. Burada en çok görülen üç gelenekten söz edeceğim.

YAMA VURMA

Evlenen bir kızın giysisinden bir parça kesip evlenemeyen kızların elbisesine yama vururlar. İnançlarına göre, bundan sonra kızın kısmeti açılır. Dünürcüler gelir, kızı isterler.

KAŞIK KIRMA

O köyde bir düğün olduğunda kızın arkadaşlarından biri, akrabası ya da sıra bekleyen küçük kardeşi, yemek yenen, oyun oynanan kaşığın birini çalar. Kızın oturduğu evin damına atar. O zaman kızın kısmetinin açılacağı ve pek yakın bir zamanda istenmeğe gelineceğine inanılır.

Kızın annesi ya da babası kaşığı damın başında görünce alır başka yere atarsa yapılan büyü bozulur.

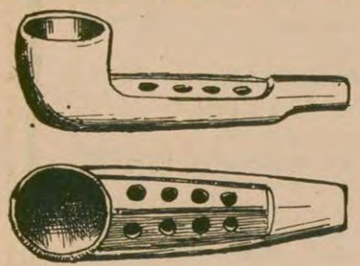
"Bu kaşığı kim atmış, kim unutmuş" der ve sahibini ararlarsa, yani bunlar saf bir ana-baba ise, inançlara göre kızlarının kısmeti açılır ve kızın kısmetlisi hayırlı olur.

"KIRTIL KIRTIL, BİR KOCA VER DE KURTUL"

Silifke'nin Kırtıl ve diğer yöre köylerinde, evlenmemiş kızlar Kırtıl Dağına (Kırtal Tepesi ya da Dağı diye bilinir, burada bir yatır vardır) çörek çekip, horoz alıp giderler. Horozu kesip ,Kırtıl Dedeye kan akıtıp, çörek dağıtıp, Dedeye üç defa niyaz ederler. Tanrıya dua ettikten sonra yatırdan yardım isterler. "Kırtıl Kırtıl, bir koca ver de kurtul" deyip kalkarlar. İnanırlar ki bundan sonra kızın bahtı açılır. Dünürcüler kızın babasının kapısını çalarlar. Kızın gönlü varsa babası ilk isteyene kızını verir. Kızı vermezse Kırtıl Dede küser. Kızın bahtını temelli kapatır. O zaman kız evde kalır. Evlenemez. Bu nedenle ilk dünürcüye verilir.

ÇÖREK ÇEKME

Hamur mayalanır. Mayalı hamur ekmek saçlarına alınır. Bu pişirmede iki ekmek saçı alınır. Ateşe yakın olan ters çevrilir. İçine hamur yerleştirilir. Onun üzerine ikinci saç konur ve yakılır. İyice kızarması sağlanır. Çörek üstüne susam çilenir, yağlanır ve şekerlenir.

Bir halk çalgısı TULUM

Recep Ali Yüce

Halk müziği çalgı aletlerinden biri olan tulum, çoğunlukla Karadeniz yöresinde kullanılır. Trabzon, Rize, Ağrı yörelerinin yanı sıra, Balıkesir, Bergama, Trakya yöresinde de kullanılır. Çift sesli olan bu çalgı aleti iki bölümden oluşur.

Birinci bölüm, Rize yöresinde "nav" adı verilen ağaçtan yapılan bölümdür. Nav, şimşir ya da yörede komar adı verilen kısa boylu bir ağaçtan yapılır. Bir karış kadar boyu olan nav, iki kamıştan yapılmış olup bir kamış dem tutarken diğer kamıştan ritim sesi verilir. Böylece iki melodi elde edilmiş olur. Tulum bu özelliği ile çok sesli müziğe ilkel biçimde de olsa halkın duyduğu ihtiyacı ifade eder.

Tulumun ikinci bölümü ise kuzu ya da oğlak derisinin içi boşaltılmış, bir çeşit hava torbası haline getirilmiş biçimidir. Buna "guda" denir. Guda'nın alt yanına, hayvanın ayaklarının olduğu yere nav yerleştirilir. Koltuk altına alınan guda, kolla bastırılarak içindeki havanın nav'a gitmesi sağlanır. Nav üzerindeki kamışta bulunan deliklere parmakların dokunmasıyla melodi çıkartılır. Guda'da boşalan hava tekrar ağızla üflenerek doldurulur. Çalma biçimi böyledir. Nav ve guda'ya birlikte TULUM denir. Tulumun üzerine ayna konup süslenir.

Rize'nin Pazar ilçesinde tulum, guda kullanılmadan sadece hava doğrudan üflenmektedir. Fazla nefes isteyen alet çalgıcının maharetine bağlıdır.

Bizans org'unun yapılışında tulumdan faydalanılmıştır. Türkiye'den başka Arap, Romen, Yugoslav, İskoç folklorunda tuluma ya da benzerine rastlamak mümkündür.

"Birçok insanın folkloru yalnızca halk oyunları olarak algılaması çok normal bir olgudur." (Fotoğrafta Kayseri yöresinden bir halay)

Folklor mu, halkbilim mi?

Fikri Coşkun

Konunun araştırıcısı değilim. Sadece bir okuyucu olarak tartışmaya katılmak istiyorum. Bu bakımdan hatalarım olursa bağışlanmasını dileyeceğim.

Sayın Tahir Çiçekçi'nin köşenizde yayınlanan aynı başlığı taşıyan yazısında folklor sözcüğünün -şimdilik- kullanılmasının daha doğru olduğu anlatılıyor. "Folklor kelimesi Türkiye'de aşağı yukarı oturmuştur. Halkbilim'inden ya da buna benzer kelimelerden çok folklor kelimesi halk tarafından daha kolay anlaşılmaktadır" diyor Sayın Çiçekçi. Hiç kuşkusuz doğrudur. Halkbilim'ine v.b göre daha yaygındır. Ancak, halkbilim'ine vb. göredir bu yaygınlık. Oturduğu ve benimsendiği görüşüne katılmıyorum. Folklor sözcüğü bence kapsadığı kavramı, anlatmak istediklerimizi çağrıştırmamaktadır. Bunun nedeni daha başlangıçta, bu sözcük dilimize girerken, yanlış adlandırma veya uygulamalardan olabilir. Örneğin işi gücü yalnızca bir yörenin oyunlarını oynamak olan bir ekibe "folklor ekibi" denmiştir. Böylece birçok insanın "folklor"u yalnızca halk oyunları olarak algılaması çok normal bir olgudur. Hadi diyelim ki bir kısım ekipler bunun dışına çıkmış ve birkaç da türkü katmışlardır faaliyetlerine; sonuçta insanlarımızda folklor sözcüğü halk eğlencesi olarak yerleşmiştir. Yalnızca bu açıdan bakılsa bile kullanılmasında kanımca sakınca vardır, folklor sözcüğünün.

Çünkü biz, bir kavramlar toplamının adı olarak kullanıyoruz folkloru. Halk ise yalnızca bu kavramlardan bir tanesinin adı olarak kullanıyor. Kaldı ki bu kullanmadaki yaygınlık da tartışılabilir.

Halkbilim veya halkıbilim vb. sözcüklerin de kavrama ad olamayacakları kanısındayım. Dilde özleşme kaygısının ötesinde ifade etmek istediğimiz kavramı çağrıştırmıyorlar bu sözcükler. Kaldı ki öteki bilimleri başkasının malı gören bir anlayış oluyor. Sayın Çiçekçi'nin bu konudaki yargısına tamamen katılıyorum. Kendisini dışarıda sayan ve halkı -dışındaki bir varlığı- inceleme hevesine düşen insanların tavrı olabilir bu.

Mesele nedir? Folklor veya öteki sözcüklerle anlatmak istediğimiz nedir? Bana kalırsa önce bu açıklığa kavuşturulmalıdır. Mükemmel bir tanımı yapılmalıdır bu kavramın. Sonra kapsadığı konular saptanmalıdır. Kısacası ete kemiğe büründürmeli ve bir varlık olarak ortaya çıkarılmalıdır. İşte o zaman kavram kendisine yakışan bir ad bulacaktır. Minibüs ihtiyaç haline gelip, ülkemize getirilmeden "kaptıkaçtı" denemesinden sonra "dolmuş" adını hakedebilir miydi? Elbette hayır.

Halkın kültürünün toplamı değil mi kastedilen? Bana kalırsa bunu adlandırmak istiyoruz. Kısacası halk kültürü. Meseleye bu açıdan bakmak hiç de üretimden koparmak değildir konuyu. Kültür üretimden kopuk değildir ki. Hakim sınıfların ilgi ve uğraşı alanı dışında kalmış, yazılı hale getirilip sistemleştirilmemiş, yalnızca halk arasında yaşayan kültür unsurları toplamını adlandırmaya çalıştığımızı düşünmeliyiz.

Adlandırmada zorlamaya gitmek yerine;konuya ilgi duyanların kapsam, tanım, vb. konular üzerinde durup açıklık getirmeye çalışmalarının doğru olduğunu düşünüyorum.

Yaşıyor mu folklor? Evet yaşıyor. Yaşamaktan, doğmuş olanın tekrarını kastetmiyorum. Yeni yeni örneklerin ortaya çıkmasını, devamını kastediyorum. Emperyalist kültürün yaygın iletişim araçları ile halk içine dağılması kötü yönde etkilese de yaşıyor. Bir Almanya olgusu yeni halk türkülerinin doğmasına neden olmuyor mu? Ufak çapta da olsa yeni destanlar oluşuyor, genç kızlarımız mani söyleme geleneğini sürdürüyorlar. Hiç kuşkusuz bazı konular ölüp gidiyor. Halk kültürü esas olarak kötü yönde etkileniyor ve yozlaşıyor.

420. Ölüm yıldönümünde PİR SULTAN ABDAL ve Aşık Geleneğimiz

MUSA AKAR (Etnolog)

Görürüm düzen düzeni
Kırarım yoldan azanı
Yeni baştan bu düzeni
Bir kavim erken eylerim.

HATAYİ

Bizim aşık geleneğimizde genel bir kuraldır: Ozan, bu mesleğe nasıl başladığını soranlara, "Bir gece bir huri-melek elinden aşk badesi içtiğini ve o gün bu gündür çalıp söylediğini" iddia eder. Elbette bu doğru değildir. Ama, Pir Sultanların, Karacaoğlanların ve bu geleneğin diğer ozanlarının aşk badesini bir huri-melek elinden içtikleri doğrudur. Onlara aşk badesini sunan huri-melek halktır. İçilen bade halkın derdi ve ıstırabıdır. O dert bade olup halk elinden ozana sunulunca; halkın en duyarlı ve bilinçli unsuru olan ozanlarımızın gönlünde bir dayanılmaz sevdanın ateşi harlanmış ve bu ateş yüz yıllarca yanmış ve yanmaktadır.

Halk edebiyatımızın en temel değerleri olan Pir Sultan Abdal, Yunus Emre ve Karacaoğlan birbirinden farklı çevrelerin ürünüdürler. İçinde yaşadıkları çevrenin iktisadi, siyasi ve sosyal ilişkilerine damgasını vuran olgular bu geleneklerin de belirleyici olguları olmuşlardır.

Karacaoğlan geleneğinin belirleyici özelliği; Güney Anadolu yörüklerinin, konar-göçer aşiret yaşamlarının iktisadi temelini oluşturan, yerleşik tarım toplumunun tümüyle dışında kalmış ve esası hayvancılığa dayanan ekonomik altyapı; siyasi ve kültürel üstyapıyı şekillendirmiştir. Örneğin: aşiret töreleri, tarıma dayalı ekonomik etkinlik içinde; İslamiyetin kabulünün doğal sonucu olarak Arap toplumunun kadın konusundaki değerinin de etkisiyle belirginleşen kadın-erkek ayrımındaki farklılaşma, Karacaoğlan'ın içinde yaşadığı çevrenin toplumsal değerlerinden oldukça değişiktir. Konar-göçer yörük aşiretleri, kendi toplumsal üretim faaliyetleri içinde kadına çok yer vermişler ve kadın ekonomik alandaki etkinliği oranında sosyal hayat içinde de; erkeğe yakın haklara sahip olmuştur. Bunda, İslamiyeti benimsemiş olmalarına rağmen; Türkmen aşiretlerinin Arap geleneklerinden oldukça az etkilenmiş olmalarını da belirtmek gerekir.

İşte bu nedenle, Karacaoğlan geleneğinde sevgili soyut bir kavram değildir. Bu gelenekte sevgili aşığına önem veren, sevgiye değer biçmekte maharetli, sevdiğine, inandığı erkeğe karşı maddi varlığını sunmaktan bile kaçınmayan; üretim içindeki kadındır. Karacaoğlan geleneğinde sevgili açık kimliğiyle çağrılır. Bazen sevişilir, bazen aldatılır ve aldatır.

Pir Sultan geleneğinde sevgili, ozanın kendinden bir parça olmakla birlikte; Karacaoğlan geleneğine göre oldukça soyuttur. Çünkü Pir Sultan geleneği tarıma dayalı yerleşik hayatın belirleyiciliği içinde şekillenen; Alevi-Kızılbaş toplumu kültürünün bir parçasıdır. Alevi toplumunda sosyal statüsü önemli olmakla birlikte, kadın yine de müphem tutulması gereken bir varlıktır. Pir Sultan geleneği tarikatın "erkanı" çerçevesinde şekillendiği için; tarikat değerleri konusundaki tutumu önemli ölçüde etkilemiştir.

Yunus Emre'de ise sevgili tümüyle soyut bir kavramdır. Yunus'un sevgilisi ulaşmak istediği enelhak olma özlemidir. Onun sevdası hak ve halk sevdasıdır. Sevgili kavramı, Yunus ve Karacaoğlan'da iki ayrı uç noktayı temsil eder. Karacaoğlan'da gördüğümüz seven, sevgiliye eziyet eden, bazen sevişen ve gerektiğinde "ikrarında" durmayan sevgili kavramı Yunus Emre'de yoktur. Hem Yunus Emre, hem de Pir Sultan Abdal bir davanın adamıdırlar. "Yol oğlu, yol sefilidirler". Karacaoğlan ise, içinde yaşadığı toplumun sorunlarına çok az ilgi göstermiştir. O, daha çok toplumsal yaşamın akıp giden doğal süreci içinde insan-toplum ve insan-insan ilişkilerinin bireysel yönlerini işlemiştir şiirlerinde. Karacaoğlan açısından bu, bir anlamda o tarihsel koşullarda olgudan hareket eden bir şiir anlayışıydı diyebiliriz. Çünkü Osmanlı devlet yapısının dışında kalabilmiş olan Türkmen aşiretleri, kendi cemiyet düzenlerini, ekonomik altyapılarını uygun olarak şekillenen töre ve gelenekleri aracılığıyla sağlamışlardır.

Bu Türkmen aşiretlerinin ozanı olan Karacaoğlan bir davanın şairi olmaktan çok, akıp giden hayat içinde insanın insanla ya da toplumla olan ilişkilerini şiirleştirmiştir. Bu nedenle Karacaoğlan bir kavga şairi değildir. Bununla birlikte, aynı geleneğin sonraki yüz yıllarda sürdürücüsü olan Dadaloğlu; devletle karşı karşıya kalan ve Osmanlı devlet zulmüne uğrayan yörüklerin acılarını dile getirirken; Karacaoğlan geleneğini toplumsal kavga alanında ustalıkla kullanmıştır.

Pir Sultan Abdal ve Yunus Emre'ye gelince. Bu iki ozanımız da sömürücü sınıfların baskı ve zulmü altında acı çeken halkın dertlerini söylemişler, halkın mücadelesine önderlik yapmışlardır. Bu nedenle de bu iki ozanımızın şiirlerindeki düşünsel temel ve duyarlılık daha derindir.

Yunus Emre ve Karacaoğlan geleneğini bir başka yazımıza bırakarak şimdi Pir Sultan geleneğini daha yakından tanımaya çalışalım.

YARIN: PİR SULTAN GELENEĞİ HANGİ TARİHSEL KOŞULLARIN ÜRÜNÜDÜR?

BİLECİK FOLKLORU

Derleyen: Can Hacıoğlu

(1) Bilecik türküleri:

(1) KRALIN KIZI:

Kralın kızı,
Kralın kızı,
Buyur efendim
Göster nikabını alayım seni, sarayım seni.
Nikabımı görünce neylersin beni?
Semadaki mahı gördüğün yok mu?
Hiç bir kral kızı gördüğün yok mu?
Kralın kızı

Buyur efendim
Göster kaşlarını alayım seni, sarayım seni
Kaşlarımı görünce neylersin beni?
Çarşıda kalem gördüğün yok mu?
Hiç bir kral kızı sardığın yok mu?
Kralın kızı
Buyur efendim,

Göster yanağını alayım seni, sarayım seni
Yanağımı görünce neylersin beni?
Çarşılarda elma gördüğün yok mu?
Hiç bir kral kızı sardığın yok mu?

(2) SÖĞÜT'ÜN ERENLERİ:

Söğüt'ün erenleri, çevirin gidenleri
Ne güzel baş bağlıyor, Söğüt'ün güzelleri.
Aldırdın beni,
Gül iken soldurdun beni,
Söğüt'ün çarşısına, gün doğar karşısına,
İnsan hile yapar mı, kapı bir komşusuna
* * *
Söğüt'ün sokakları, akıyor batakları,
Kaymakam Bey geliyor, kaldırın yatakları

(3) BİLECİK KARŞILAMASI:

Aşağıdan gelen hanım oynasın
Keklik kebabını yiyen doymasın
Beni bu hallere sokan onmasın.
Sekiver yarim sekiver, kaba minder üstüne.
Mavili yazma al kadifenin üstüne.
Aşağıdan gelir mangal kömürü
Mevlam versin güzellere ömürü.
O kız almış annesinden emiri
* * *
Bilecik'in altından geçtim, eşim aman aman

(2) Atasözleri

—Zengin kabahat yapsa kaza, fukara kabahat yapsa ceza.
—Tencere kapağını bulmayınca kaynamaz
—Sandıktaki sırtında ambardaki karnında.
—Bilmediğin, anlamadığın, görmediğin şeylere olur deme.
—İnsanın kötüsü kendi ayıbını bırakır da arkadaşlarının gizli ayıbını araştırır.
—Birisi sana bir şey söylerken etrafına bakınırsa o laf emanettir onu başkasına söyleme.
—Çama çıkan keçinin, çama çıkan oğlağı olur.
—İnsan korkaklıkla kaderden kurtulamaz.
—Arkadaşına fenalık edenler, bilsin ki o fenalık kendisine aittir.
—İyilik bilinmiş olsa koca öküze bıçak vurulmaz.
—Allah bilir işini, muhallebi yerken kırar dişini.

(3) Ağıtlar:

—Mezarımı derin kazın dar olsun
Etrafı lale de sümbül bağ olsun
Sen gidersen benim yarim kim olsun
Yanman kızlar yanman benim yoluma
Ayrılık ateşi düştü canıma
Mezarımı yol üstüne kazsınlar
Tasvirimi baş ucuma assınlar
Gelen geçen yazık olmuş desinler
Ayrılık var, hasretlik var, ölüm var
Vah hasretlik vah gurbetlik vah ölüm
Mehmedim Mehmedim
MehmedimMehmedimotur dizime
Sürmeler mi çekeyim ela gözüne
Uyma dedim uydun eller sözüne
Mehmedim Mehmedim yandım elinden
Doldur bir kadeh içem elinden
Kışlanın önünde bir ağaç incir
Ellerim kelepçe boynumda zincir
Zincirin yerleri durmadan incir
Ah kurtlu Mehmedim yandım elinden
Doldur bir kadeh içem elinden

Kışlanın önünde yeşil çadır
Çadırın içinde Mehmedim yatır
Mehmeti sorarsan hiç bilmez hatır
Ah kurtlu Mehmedim hiç bilmez hatır
Doldur bir kadeh içem elinden
Parmaklıktan baktım mermer taşına
Eğildim suyundan içtim aman aman
Sarhoştu şimdi de vazgeçtim eşim aman aman

Olmalı yar güzel olmalı,
Arayıp dengini bulmalı.
Bilecik'in altında sazlar, eşim aman aman
Sazlardan geçiyor kızlar, aman aman
Yarimin yüreği sızlar, eşim aman aman

Bilecik'in mermer taşları aman aman
Severler hilal kaşları aman aman
Bir omuzdan bir omuza saçları, eşim aman aman

(4) Maniler:

Gül saksıya dikildi
Sırma saçlar büküldü,
Herkes bulmuş bir güzeli
Benim boynum büküldü
* * *
Derenin batağı
Çamur olmuş yatağı
Gızların günahını,
Çeksin köyün muhtarı
* * *
Gülümbedir köyümüz
Zemzem akar suyumuz
Sevip sevip ayrılmak
Yoktur böyle huyumuz
* * *
Kolumdaki saati
Ya kurarım ya kurmam
Yar askere gidince
Ya dururum ya durmam
* * *
Gelen var giden olmaz
Elimden tutan olmaz
Bilecik kızlarından
Merhamet eden olmaz
* * *
Esiyor kara yeller
Sevdiğimi aldı eller
Tutuluversin ona
Yarim diyecek diller
* * *
Çaydanlıkta çayım var
Utanacak neyim var
Şu Gülümbe içinde
Aslan gibi yarim var
* * *
Masa üstünde pekmez
Pekmezi kim içmez

Pelitözü'nün kızları
Olur olmaza gitmez
* * *
Mani benim ezberim
Kan ağlıyor gözlerim
Ben o yarin yolunu
Ölene dek gözlerim
* * *
Hey izeze izeze
Bindim kara kiraza
Gülümbe'nin kızları
Yedi bin yedi yüze
* * *
Gidene uğurlar olsun
Düz ova yol olsun
Dönüp arkana bakmazsan
İki gözün kör olsun
* * *
Ayazma'nın selleri
Gülümbe'nin kesirleri
Nerde olsa bellidir
Pelitözü'nün güzelleri
* * *
Sabah oldu sandım ayın şavkına

Ayrılık vermesin kullar başına
Ağlarım sılama yaban böyle olur

Yabana giden kız perişan olur
Çeksin kır atımı nalbant nallasın
Kır at kişnedikçe annem ağlasın
Annemin kızı çok beni neylesin
Ağlasın sılama yaban böyle olur
Yabana giden kız perişan olur

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

30 AĞUSTOS GÜNLERİNDE

ANADOLU BASINININ BÜYÜK TAARUZU

Hazırlayan: ZEKİ SARUHAN

27, 28, 29 AĞUSTOS
VE NİHAYET 30 AĞUSTOS

"Vatan sevinç içinde"

1922 Ağustosunda Anadolu'nun belli başlı gazeteleri Ankara'da Hakimiyet-i Milliye, Yenigün, Kastamonu'da Açıksöz, Konya'da Öğüt ve Babalık idiler. Bunların hepsi günlük olarak, fakat kağıtsızlık, mürekkepsizlik, makinaların eskiliği gibi güçlüklerle mücadele ederek çıkıyordu.

Yurtsever Anadolu Basını, milli mücadelenin başından beri üstlendiği ağır görevin bilincindeydi. Bu gazeteler, halkın moralini yüksek tutmaya çalışıyor, emperyalist basının ve İstanbul'daki işbirlikçilerinin propagandasını boşa çıkarmaya, milleti birleştirmeye gayret ediyordu.

İşte, bütün milletin olduğu gibi basının beklediği o tarihi günler gelmişti. 26 Ağustos sabahı fecirle birlikte Batı Cephesinde gürleyen toplar, gazeteler için en büyük müjdeydi. Şimdi Anadolu Basını bu müjdeyi Türkiye halkına gürül gürül ulaştırmaya başlayacaktı. Anadolu basını ordu ile birlikte büyük saldırıya geçmişti.

Bugün 2 Eylül Cumartesi. Dün tatil olduğu için bugün gazete çıkmayacaktı. Fakat zafer müjdelerini vermek lazım. İşte Hakimiyet-i Milliye'nin 596. sayısı: Gazi Paşa Kumandanımızın ordu ve milletimize hitaben beyannamesi; Ordularımızın vasıl olduğu parlak neticeler; Vaziyeti Harbiye: Düşman ordusunun omuzlarına çöken inhizam pek müthiştir.

27 Ağustos: "Dün sabah bütün cephelerde çarpışma başladı"

HAKİMİYET-i Milliye haberi şu başlıkla verdi: *"Dün sabahtan itibaren bütün cepheler de kahraman ordumuz düşmanla çarpışmaya başladı."*

Yenigün'ün ise manşeti şöyleydi: *"Kahraman ordularımız, namus, istiklal ve vatan için dün sabahtan itibaren bütün cephede cani ve müstevli düşmanla çarpışmaktadır."*

Yenigün'ün başyazısına konulan başlık *"Söz silahındır"* idi

Açıksöz *"Batı Cephesinde savaş başladı. Yardım Allah'tan"* diyordu. Gazeteye Ziya Gökalp'in bir şiiri de konulmuştu: *"İngiliz'den sakın."*

Konya'nın Öğüt'ü *"Son söz yine silaha düştü"* diye yazıyordu. *"Fedakar milletimiz için mukadder olan mesut günler artık yaklaşmıştır."*

Başka bir haber - yorumun başlığı *"Şehrimiz göklerinde Samsunluların teyyareleri"* idi. Kurtuluş savaşımızda her şehir, herkes, orduyu güçlendirmek için fedakarlıktan çekinmiyor, varını yoğunu ortaya koyuyordu. Haberde şöyle deniyordu: "Samsunlular, *biz size teyyare gönderiyoruz, siz bize ne zaman Bursa'yı, İzmir'i vereceksiniz?* diyorlar. Biz de onlara diyoruz ki, *yakında...*"

28 Ağustos: "Son dakika... Müjdeleriz... Afyon'u aldık"

Bugünkü Anadolu Basını dünkü savaş haberleriyle doluydu.

Hakimiyet-i Milliye, *"Dün bütün cephelerde ve bilhassa Afyonkarahisar mıntıkasında muhabereler muvaffakiyetle devam etmiştir"* diye yazıyordu.

Yenigün, sevindirici haberleri şu başlıkla veriyordu: *"Ordumuz, cephenin her noktasında düşman saflarını yardı. Düşman mevzilerini zaptederek ilerlemekte"* Diğer bir başlık *"Eskişehir ve Kütahya'ya Afyon'dan gidilir...!"*

Yunus Nadi'ye, Türkiye'nin böyle 200 bin kişilik bir ordu kurabileceğini ve bunun düşman kuvvetlerini bozguna uğratacağını 1919'da söyleselerdi, kesinlikle inanmazdı. Bunun için Amerikan Cumhurbaşkanına yalvaran bir mektup yazmamış, yardım dilenmemiş miydi? Fakat milletin gücü neleri yapmaya kadir değildi. İşte şimdi onun gagetesi, 28 Ağustos 1922 tarihli sayısında yukarıdaki haberlerin yanına şunu ekliyordu: *"Son dakika... müjdeleriz. Afyon'u aldık!..."*

Açıksöz de aynı müjdeyi okuyucularına verdi, Kastamonuluları tarifsiz sevinçlere boğdu. Gazetenin başyazarı İsmail Habib *"İlerleyen Orduya Tebcil Hitabesi"*'ni yazdı. A. Nuri ise şöyle sesleniyordu sanki bir minarenin şerefesinden: *"Hayyealel felah!" (Haydin kurtuluşa).*

Öğüt, şöyle yazıyordu: *"Kahraman Türk Ordusu kumandanları en ileri hatlarda bir nefer gibi harp ediyor"* diyor. *"Ateşli bir sel halinde işgal edilmiş diyarlara akan"* ordunun başarılarını anlatıyor. Bir yazısında daha şimdiden *"zaferimizin siyasi tesirleri"*ni anlatmaya girişiyordu.

Babalık, *"Gazanfer ordumuz bütün cephelerde taarruza geçti."* diye yazıyordu.

29 Ağustos: "Yürü... Yürü ki tarihte yeni bir devir açılsın"

Hakimiyet-i Milliye, Mustafa Kemal'in resmini bastı. 6 sütun üzerinden boydan boya Afyon zaferini verdi: *"Afyon zaferi sevkulayş, sevkül idare ve müstakbel harekatımız noktai nazarından pek ehemmiyetli bir muvaffakiyettir. Kahraman askerlerimiz Afyon'da en müstahkem mevkileri bir saatten az bir zamanda düşürmüşler ve külliyetli ganimetler elde etmişlerdir."* Milletin heyecanı gazetenin neredeyse bütün haberi büyük puntolarla yazma isteğinde kendini gösteriyordu. Hakimiyet-i Milliye zaferin ezilen milletler için taşıdığı önemi şu coşkun sözlerle anlatıyordu:

"Ey Türk yürü! Yürü ki, senin bu yürüyüşün tarihte yeni bir devir açıyor. Şark alemine saadet ve hürriyet temin ediyor..."

Doğu ve İslam alemi bu zaferden gerçekten mutlu oluyordu. Bunun ilk kanıtlarından biri 27 Ağustos akşamı Afgan ve İran elçilerinin zafer haberini alır almaz Başbakan Rauf Bey'e koşmaları ve sevinçlerini bildirmeleriydi. Lenin'in Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Karahan da zaferin Rusları sevince boğduğunu bir telgrafıyla belirtmişti. Bugünkü Hakimiyet-i Milliye, Rus Elçisi Aralof ile Azerbaycan Elçisi Akilof'un tebriklerini yazıyordu.

Hakimiyeti Milliye'nin 18 Eylül tarihli sayısı. Zefer haberleriyle dolu. Bu zafer, Anadolu basının da 3 yıldan beri verdiği savaşın meyvesiydi.

Hakimiyet-i Milliye işgal ordularının içine düştüğü durumu anlatmak için *"Yıkılan Gurur"* başlıklı bir yazı yayınlıyordu.

Açıksöz, *"saldırının gelişmesi"*'ni anlattı. Öğüt, *"Nur, zulmete galebe çalıyor"* diye yazdı.

Daha yakınlarda Batı Cephesini gezip izlenimlerini yazmış olan Vakit gazetesi Başyazarı Ahmet Emin de Amerikan mandacılığından çoktan vazgeçmişti. Bugünkü başyazısında *"Son söz silahların"* diye yazıyordu. *"Anadolu saldırışa karar vermişse kesin başarının son derece yakın olduğunu hesaplamış demektir."*

İstanbul saldırıdan henüz tam haberdar değildi. Bunun içindir ki, İkdam Başyazarı Yakup Kadri'nin bugünkü yazısı eğitimin önemine ayrılmıştı.

30 Ağustos: "Vatan gülüyor"

"Emrivakiler" diye yazıyordu Hakimiyet-i Milliye. *"Loyd Corc İzmir ve Anadoludaki statükodan bahsediyor. O statükoyu bir emrivaki olduğu için kabul ediyor. Pekala! Bugün bu emrivaki Türk süngüleri ile değişiyor. .. Venedik'ten evvel İzmir ve İstanbul sırtları... O zaman Loyd Corc ile daha iyi görüşür ve anlaşırız..."*

Emperyalistler, Anadolu hükümetine sahte ateşkes ve barış önerileri yapıyorlardı. Venedik'te bir konferans toplanması fikri de bunlarındı. Gerçekten artık böyle bir konferansa gerek kalmıyordu.

Ruşen Eşref: *"Vatan gülüyor"* diye yazıyordu. *"Bela artık çözüldü. Bela kahroluyor. Ey gözler bebeği, emekler nuru ordu..."*

Bugün İstanbul'a ulaşan ilk zafer haberi iki kelimelik bir telgraftı. : *"Afyon alındı!"* Dört gündür merakla cepheden haber bekleyen İstanbulluları bu haber sevince boğmuştu. Fransızların Le Petit Parisien gazetesi *"Anadoluda Türk Taarruzu"* diye savaş haberlerini yeni vermeye başlamışken Konya'da Babalık dünkü savaşın ganimetlerini yazıyordu: Malzeme dolu bir otomobil kolu, mühimmat yüklü bir tren, 7 tayyare, 127 develik bir katar ganimet alındı..."

Yakup Kadri, bugünkü İkdam'da *"Her millet, hakkını ancak yumruğunun kuvveti ile kazanır. Kılıçsız siyaset manasız bir lakırdıdır. Gürleyin mübarek toplar gürleyin..."* diye yazıyordu.

Yenigün *"Hayat ve Namus İçin"* diyor, saldırı ve takip harekatının başarıyla devam ettiğini bildiriyordu.

(DEVAMI VAR)

M. Kemal 30 Ağustos zaferini anlatıyor;

Atatürk Dumlupınar'da Meçhul Asker Anıtının açılışında yazıda alıntılar yaptığımız tarihi nutkunu söylerken.

"Bu zaferden sonra millet hilafet ve saltanatı layık oldukları sona ulaştırdı"

- "Bir milletin ruhu ele geçirilmedikçe, bir milletin azim ve iradesi kırılmadıkça, o millete hakim olmanın imkanı yoktur. Mahkum olmak istemeyen bir millet esir edilemez."
- "Milletimiz uzun asırlardan beri hanlar, hakanlar, sultanlar, halifeler elinde, onların baskı ve zorbalığı altında ne kadar ezildiğini, onların hırslarını karşılamak yolunda ne kadar büyük felaketlere ve zararlara uğradığını düşünürsek, milletimizin hakimiyetini eline almış olması olayının büyük önemi ortaya çıkar."
- "İstanbul'da halife ve sultan namı altında bir şahıs vardı. Fakat bu zaferle millet o makamları ve sahiplerini layık oldukları akıbete ulaştırdı."
- "Milletin esareti üzerine kurulmuş müesseseler her tarafta yıkılmaya mahkumdur"
- "Asırlardan beri Türkiye'yi idare edenler çok şey düşünmüşler, fakat bir şeyi düşünmemişlerdir: Türkiye'yi."

30 Ağustos 1924'de Büyük Zaferin kazanıldığı yerde Meçhul Asker Abidesinin açılış töreni yapılıyordu. Atatürk burada 30 Ağustos Zaferini ve anlamını anlatan bir konuşma yapmıştı. Önce meydan muharebesinin nasıl geliştiğini anlatan Atatürk daha sonra şunları söylemişti;

"Efendiler, bugünden sonra İzmir'de Akdeniz'i, Mudanya'da Marmara'yı görmek için 8-9 günlük bir zaman kafi gelmiştir. Fakat hatırlayalım ki, bugüne, bu üzerinde bulunduğumuz tepeye bu yanık Çal köyüne gelebilmek için yalnız Sakarya'dan itibaren sarf ettiğimiz zaman tam bir senedir. Fakat bu tespit ettiğimiz zaferi hazırlayabilmek için bir seneyi çok bulmazsınız sanırım. Çünkü efendiler, savaş, muharebe, nihayet meydan muharebesi yalnız karşı karşıya gelen iki ordunun çarpışması değildir. Milletlerin çarpışmasıdır... Bu sebeple meydan muharebelerinde yenilen taraf milletçe ve memleketçe bütün varlığı, maddi ve manevi değerleriyle mağlup edilmiş sayılır. Böyle bir akibetin ne kadar feci olacağını tahmin edersiniz. Mahvoluş, yokoluş yalnız çarpışma sahasında bulunan orduya bağlı kalmaz. Asıl ordunun mensup bulunduğu millet feci akibete uğrar. Tarih, başlarındaki hükümdar ve haris politikacıların birtakım hayali emellerinin aracı haline düşen istilacı orduların, istilacı milletlerin uğradığı bu nevi feci akibetlerle doludur.

"MAHKUM OLMAK İSTEMEYEN BİR MİLLET ESİR EDİLEMEZ"

"Efendiler, kendilerine bir milletin talihi verilen adamlar milletin kudret ve kuvvetini yalnız ve ancak yine milletin hakiki ve mümkün olan çıkarları yolunda kullanmakla sorumlu olduklarını bir an hatırlarından çıkarmamalıdırlar. Bu adamlar düşünmelidirler ki, bir memleketi ele geçirmek ve işgal etmek o memleketin sahiplerine hakim olmak için yeterli değildir. Bir milletin ruhu ele geçirilemedikçe, bir milletin azim ve iradesi kırılmadıkça, o millete hakim olmanın imkanı yoktur... Mahkum olmak istemeyen bir milleti esaretleri altında tutmaya muktedir olacak kadar güçlü kuvvetli zalimler artık bu dünya yüzünde kalmamıştır. Türk milleti son mücadeleleriyle, bilhassa, burada gerçekleştirdiği zaferle, gösterdiği azim ve irade ile bilinen bu gerçeği bir defa daha tarihin sinesine çelik kalemle bir daha kazınmamak üzere yazmış bulunuyor...

"HALİFE VE SULTAN DİYE BİR ŞAHIS VARDI"

"Efendiler, bu muazzam zaferin çeşitli sonuçları arasında en önemlisi ve esası Türk milletinin kayıtsız şartsız hakimiyetini eline almış olmasıdır. Bu olayın tarihimizde ve bütün dünyada ne büyük, ne fayizli bir devrim olduğunu açıklama lüzum görmem. Milletimizin uzun asırlardan beri hanlar, hakanlar, sultanlar, halifeler elinde, onların baskı ve zorbalığı altında ne kadar ezildiğini, onların hırslarını karşılamak yolunda ne kadar büyük felaketlere ve zararlara uğradığını düşünürsek, milletimizin hakimiyetini eline almış olması olayının büyük azamet ve önemi ortaya çıkar. Gerçi Büyük Zafere kadar İstanbul'da Halife ve Sultan namı altında bir şahıs ve onun işgal ettiği hilafet ve saltanat ünvanıyla bir makam vardı. Fakat bu zaferden sonra millet o makamları ve o makam sahiplerini layık oldukları akibete uğrattı...

"OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN HAKETTİĞİ TALİH"

"Milletlerin esareti üzerine kurulmuş müesseseler her tarafta yıkılmaya mahkumdur. Avrupa'nın ortasında ta Doğunun öbür ucundaki binlerce senelik memleketlere bakacak olursak, Osmanlı İmparatorluğunun hakettiği talihi daha güzel anlayabiliriz...

"Efendiler, onlar yüzünden Türk vatanının ve Türk milletinin geçirdiği kaderleri, üzüntüleri hissetmemiş bir ferdimiz yoktur... Efendiler, asırlardan beri Türkiye'yi idare edenler çok şeyler düşünmüşlerdir. Fakat yalnız bir şeyi düşünmemişlerdir: Türkiye'yi...

MİLLETİMİZ FEDAKARDIR

"Bizim milletimiz vatanı için, özgürlük ve egemenliği için fedakar bir halktır. Bunu isbat ettiniz. Milletimiz yaptığı devrimlerin kıskanç bir savunucusudur. Benliğinde bu faziletler yerleşmiş bir milleti, yürümekte olduğu doğru yoldan hiç bir kimse, hiç bir kuvvet alıkoyamaz.

"Efendiler, milletimiz hakimiyetini eline aldığı gün, bilmeyen kalmamıştır, en karanlık felaketlerin, en derin uçurumun kenarında bulunuyordu. Maddi kuvvetleri yıpratılmış, müdafaa araçları gaspolunmuş, maneviyat ve mukaddesatı tecavüze uğramış üzgün bir durumda bulunuyordu. Bütün bunlara rağmen varlığını ve bağımsızlığını kurtarmaya karar verdi. Bu kararında başarı kazanabilmek için bütün milletin kendine bir hedef ve hareket belirlemesi gerekliydi. Bütün milletin o hedef üzerinde her ne olursa olsun başarılı olmayı amaç olarak kabul etmesi gerekiyordu. Efendiler, o hedef burası idi. Başarı burada elde edilen zaferdi..."

Televizyonda Bugün

10.00 ÇOCUKLAR İÇİN

10.25 PAZAR SİNEMASI

11.55 KAPANIŞ

17.00 HABERLER

17.05 HEIDI

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan 27. bölümünde, büyükannesi Clara'yı ziyarete gider. Heidi ile tanışmak ister.

17.30 YAŞAYAN DENİZ

18.15 HAFTANIN ŞARKISI

Dizinin bu bölümünde Mors ayılarınının yaşamı konu edilecek.

18.20 POP MÜZİK

Programda, Gahnter Orkestrasından çeşitli müzik sunulacak.

18.30 TV'DE SİNEMA

20.00 TAŞ DEVRİ

Dizinin "Bale Dersi" adlı bölümü yayınlanacak.

20.30 HABERLER

21.35 DALLAS

Sürekli dizinin bu geceki bölümünün adı "Kırmızı Dosya"

22.15 TÜRK HALK MÜZİĞİ

Programda, sanatçı Metin Eryürek ekrana gelecek.

23.35 SAINT'İN DÖNÜŞÜ

Sürekli filmin "Kayakçılar" adlı bölümü yayınlanacak.

23.20 HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

18.30 TV'de sinema: Köyden indim şehire

Yönetmen: Ertem Eğilmez
Oyuncular: Kemal Sunal, Meral Zeren, Zeki Alasya, Metin Akpınar, Halit Akçatepe ve Tekin Akmansoy

Televizyon izleyicileri filmi hemen hatırlayacaklar. İkinci kez gösterilecek film güzel, izlenebilir ama acaba başka güzel film yok muydu da tekrar tekrar gösteriliyor?

KONUSU

Hikmet (Zeki Alasya), Hayret (M. Akpınar), Saffet (Kemal Sunal), Gayret (Halit Akçatepe) adlı dört Kayserili kardeş tarlalarını sürerken bir küp altın bulurlar. Bunu kuyumcu hemşerileri Ali Rıza Beye bozdurmak için Ankara'ya gelirler. Bayram olduğu için dükkan kapalıdır. Ertesi gün Ali Rıza Beyin İstanbul'da olduğunu birkaç gün sonra geleceğini öğrenirler. Yanlarında bir küp altın vardır ama paraları da suyunu çektiği için aç kalırlar.

10.25 Pazar sineması: Eduard ve Karolin

Yönetmen: Jacques Becker
Oyuncular: Anne Vernon, Daniele Geline
Yapım Yılı: 1950

Tipik bir Fransız komedisi. Hayli eski olmasına karşın izlenebilir, belli bir toplum eleştirisi olan güzel bir film.

KONUSU

Zengin ve gösterişe meraklı bir ailenin kızı olan Carolin mütevazi bir piyanist olan Eduard ile evlenir. Carolin'in amcası onları bir akşam evine davet eder. Eduard konuklar için piyano çalacaktır. Bu aynı zamanda Eduard'ın kendini tanıtması için iyi bir fırsattır. Ancak Carolin'in kendini tanıtmak için iyice süslenip püslenmesi piyanisti ikinci plana itecek, ardından da kıyamet kopacaktır.

Radyoda neler var?

TRT–1

21.02'de Radyo Tiyatrosunda "Ayçiçekleri" adlı oyun oynayacak. Eski bir oyun olan "Ayçiçekleri"nde İkinci Dünya Savaşı sıralarında iki sevgilinin dramı işleniyor.

TRT–2

09.40'ta Ergun Balcı'nın hazırladığı "Sevgi Üzerine", 10.00'da Vedat Demirci'nin hazırladığı Çocuğun dünyası," 12.00'de Mine Yalçın'dan türküler yayınlanıyor.

TRT–3

12.30'da Ünlü Yorumcular, 14.00 Müzik Başlasın Perde Açılsın, 16.30'da Barok Müzik Programları yayınlanacak.

21.35 Dallas: Pam evi terkeder

Sürekli filmin "Kırmızı Dosya" adlı bölümünde J.R. eski metresi, şimdi babasının metresi Jülie'nin kirli işlerini babasına aktarmasını önlemek için adamlarını üzerine saldırtır. Julie ölür. J.R. Jülie'nin ölümünü Pam'ın kardeşi Barns'a yükler. Bunu duyan Pam evi ve Boby'yi terkeder.